

Rozdział VI Cele i wskaźniki

Cele lokalnej strategii rozwoju to stany fragmentów rzeczywistości jakie są oczekiwane przez lokalną społeczność i mają zostać osiągnięte poprzez jej wdrożenie. Cele można określić też jako odwrócenie skutków zdiagnozowanych problemów, które trapią mieszkańców lub ich grupy. Mają one charakter ogólny. Natomiast przedsięwzięcia to zespoły różnorodnych operacji realizowanych przez różne podmioty przybliżające do osiągnięcia stanu docelowego. Przedsięwzięcia są narzędziem usunięcia przyczyn problemów, które występują na obszarze.

Cele oraz przypisane im przedsięwzięcia, były formułowane z udziałem przedstawicieli lokalnej społeczności, co opisano we wcześniejszych rozdziałach. Podstawą ich nazwania była analiza potrzeb i potencjału obszaru objętego strategią, bowiem nie sposób poprawnie określić stan docelowy, bez powiązania go z możliwościami ludzi i ich otoczenia.

Praca nad zdefiniowaniem celów rozpoczęła się już z na etapie diagnozy społecznej. To wówczas poprzez bezpośrednie spotkania z mieszkańcami oraz ankiety i sondy rozpoczęła się identyfikacja problemów z jakimi borykają się na co dzień. Zastosowane formularze wskazywały potencjalne obszary problemów, ale pozostawiały też pole do opisania indywidualnych trudności, mogących wynikać ze specyfiki miejsca i sytuacji osoby diagnozowanej. Efektem tej pracy było zidentyfikowanie licznych niedostatków dostrzeganych przez społeczność. Wiele z nich powtarzało się niezależnie od miejsca i badanej grupy, a były i takie które uważane są za ważne tylko przez jednostki. Zespół Partycypacyjny zdecydował, że formułując cele należy opierać się o właściwe kryteria wyboru problemów wymagających rozwiązania w ramach podejścia Leader. Za takie uznano: powszechność występowania, uciążliwość dla lokalnej społeczności lub jej części oraz niemożność bądź trudność zaspokojenia w oparciu o inne programy lub działania innych instytucji.

Na tak wybrane problemy nałożono następnie dostępne zakresy interwencji wynikające z PS dla WPR oraz Programu FEP. Dla niektórych z problemów niemieszczących się w tych 2 źródłach wsparcia poszukiwano możliwości w innych programach.

W kolejnym etapie dotychczasowe ustalenia połączono z potencjałem obszaru, czyli oceniono na ile proponowane działania mogą zainteresować potencjalnych beneficjentów. Brano tu pod uwagę zarówno możliwości organizacyjne i kadrowe, jak i możliwości finansowe, bowiem jedynie pewna część operacji może być sfinansowane za pośrednictwem LGD w 100%. Zanalizowano różne kombinacje zakresów wsparcia i realizatorów, a także działania partnerskie, tak by wybrać rozwiązania optymalne, najbardziej efektywne.

Definiując cele lokalnej strategii przeanalizowano zależności przyczynowo- skutkowe pomiędzy zdiagnozowanymi problemami a sposobami ich rozwiązania. Zidentyfikowany problem ogólny był podstawą nazwania celu, zaś przedsięwzięcie prowadziło do usunięcia przyczyny owego problemu.

W Rozdziale IV opisano, głównie za pomocą liczb, sytuację społeczno-gospodarczą obszaru. Jednakże w badaniach prowadzonych za pomocą ankiet i sond zbadano także postrzeganie jej przez mieszkańców. Połączenie tych dwóch źródeł informacji pozwoliło na formułowanie celów odpowiadających ich potrzebom.

Znakomita większość, bo 61% badanych oceniła swoje warunki życia (społeczne, ekonomiczne i środowiskowe) jako bardzo dobre lub dobre, a tylko 5% jako złe lub bardzo złe. Jeszcze korzystniej prezentuje się ocena zmian tych warunków w ostatnich 7 latach, gdzie aż 65% respondentów oceniło, że uległy poprawie, a zaledwie 12% uznało, iż się pogorszyły. W indywidualnych pozytywnych komentarzach wskazywano na mniejsze bezrobocie poprawiające sytuację materialną, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, inwestycje komercyjne i w infrastrukturę publiczną, rozszerzenie programów społecznych, poprawę jakości i ilości działań aktywizujących i integrujących.

W badaniach ankietowych nie pytano o wskazanie źródeł poprawy, ale w dyskusjach potwierdzano, że w istotnej części to zasługa programów europejskich.

Pozytywne postrzeganie swojej sytuacji nie wyklucza oczekiwania mieszkańców na zmiany sytuacji dobrej na lepszą. Rosnąca zamożność ludzi, postęp cywilizacyjny, w tym technologiczny i coraz szybsza wymiana informacji z nieomalże całym światem powodują, że chcą oni by także w ich bliskim otoczeniu można było korzystać z coraz większej ilości i wyższej jakości różnorodnych usług, zarówno publicznych jak i komercyjnych. Jednocześnie mają coraz większą świadomość pojawiania się nowych problemów i zagrożeń, z którymi trzeba się zmierzyć.

Dla usystematyzowania zebranych informacji i prawidłowego zdefiniowania celów przeprowadzono uproszczoną analizę SWOT.

6.1. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT w najprostszym ujęciu to **procedura analityczna, która ma na celu** gromadzenie i porządkowanie informacji oraz przejrzystą ich prezentację, co pozwala na określenie optymalnych kierunków rozwoju danego obszaru odpowiednio do przyjętych celów działania. Polega na badaniu otoczenia oraz cech obszaru poprzez identyfikację wewnętrznych i zewnętrznych czynników oraz zależności między nimi, następnie na posegregowaniu posiadanych danych na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

S (Strengths) – czynniki wewnętrzne pozytywne – silne strony, atuty danego obszaru. Cechy wyróżniające obszar LSR od innych obszarów.

W (Weaknesses) - czynniki wewnętrzne negatywne – słabe strony danego obszaru, będące konsekwencją ograniczeń zasobów.

O (Opportunities) - czynniki zewnętrzne pozytywne – szanse, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym danego obszaru, które właściwie wykorzystane mogą stanowić impuls rozwojowy.

T (Threats) - czynniki zewnętrzne negatywne – zagrożenia, niekorzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym, które mogą być barierą dla rozwoju obszaru.

Przedstawioną poniżej analizę SWOT oparto o opis obecnego stanu obszaru LGD.

Numer	Podstawa wpisu*	Mocne strony (S)	Numer	Podstawa wpisu*	Słabe strony (W)
S.1	R.IV.1	Wolniejsze tempo życia i bliższy kontakt z naturą niż w większych miejscowościach.	W.1	R.IV.1	Niekorzystne zmiany demograficzne - spadek liczby ludności obszaru.
S.2		Wysoki poziom zaangażowania w działania wspólne osób starszych	W.2		Niekorzystne zmiany demograficzne - rosnący odsetek ludzi starszych (powyżej 60r życia) i malejący ludzi młodych (do 25 r życia).
S.3		Dobrze funkcjonujący samorząd	W.3		Emigracja wykształconych i dynamicznych ludzi młodych.
S.4	R.IV.2	Położenie obszaru LSR na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych, głównie drogowych.	W.4	R.IV.2	Niezadawalający poziom przepływu informacji między podmiotami z różnych sektorów.
S.5		Bliskość aglomeracji trójmiejskiej i dobre skomunikowanie z aglomeracjami bydgosko-toruńską, łódzką i śląską.	W.5		Niskie kompetencje osób starszych w zakresie wykorzystania nowych technologii.
S.6	R.IV.3	Mało zróżnicowany poziom dochodów samorządów gminnych.	W.6		Niezadawalający poziom rozwoju komunikacji publicznej skutkujący utrudnieniami w dostępie do szeroko rozumianych usług społecznych.
S.7	R.IV.4	Zmniejszający się poziom bezrobocia ogółem.	W.7		Niezadawalająca estetyka i funkcjonalność centralnych punktów małych miejscowości

S.8	R.IV.5	Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON.	W.8	R.IV.4	Gorsza sytuacja osób niepełnosprawnych i kobiet na rynku pracy.
S.9	R.IV.5	Przewaga ilościowa mikro i małych przedsiębiorstw (wg kryterium wielkości zatrudnienia).	W.9	R.IV.5	Niższy od regionalnego wskaźnik aktywności gospodarzej mieszkańców.
S.10	R.IV.6	Dobrze funkcjonujące rolnictwo i niski odsetek osób utrzymujących się z rolnictwa	W.10	R.IV.7	Trudna sytuacja życiowa osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
S.11	R.IV.6	Poprawiająca się struktura gospodarstw (wg kryterium powierzchni liczonej w ha).	W.12	R.IV.7	Trudna sytuacja życiowa osób starszych, w tym samotnych i długotrwale chorych.
S.12	R.IV.7	Spadek ilości osób korzystających z pomocy społecznej i poprawiający się wskaźnik deprivacji	W.13	R.IV.7	Brak wystarczającej ilości i wysokiej jakości usług społecznych, w tym: rehabilitacyjnych, opiekuńczych, wytchnieniowych, asystenckich świadczonych w miejscu zamieszkania potrzebujących, zarówno niekomercyjnych jak i komercyjnych.
S.13	R.IV.8	Rozwinięta sieć niekomercyjnych instytucji i obiektów kulturalnych i rekreacyjnych	W.14	R.IV.8	Brak wystarczającej ilości środków na bieżące utrzymanie obiektów niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej
S.14	R.IV.8	Funkcjonowanie dziennych ośrodków wsparcia.	W.15	R.IV.8	Niedostosowanie części obiektów publicznych do świadczenia usług dla osób starszych i niepełnosprawnych.
S.15	R.IV.9	Walory krajobrazowe obszaru, sprzyjające aktywnemu wypoczynkowi. Bliski kontakt z przyrodą.	W.16	R.IV.8	Niewystarczające wyposażenie obiektów niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej w urządzenia do przekazu elektronicznego (on line).
S.16	R.IV.9	Tradycje korzystania z kąpielni w jeziorach.	W.17	R.IV.8	Oferta usług publicznych i komercyjnych w sferze czasu wolnego nie w pełni dostosowana do potrzeb osób młodych.
S.17	R.IV.10	Dobre nasłonecznienie obszaru, sprzyjające zastosowaniu instalacji fotowoltaicznych.	W.18	R.IV.8	Brak animatorów i organizatorów zajęć w obiektach publicznych, w tym w świetlicach wiejskich.
S.18	R.IV.11	Bogata historia i jej materialne dziedzictwo oraz zainteresowanie mieszkańców ich poznaniem i zachowaniem	W.19	R.IV.9	Niezadawalający poziom świadomości ekologicznej.

S.19	R.IV.11	Dobre warunki naturalne i wytyczone szlaki do uprawiania turystyki i rekreacji konnej, rowerowej (singletrack) i pieszej.	W.20	R.IV.9	Niski poziom zastosowania OZE, w tym w obiektach publicznych.
S.20	R.IV.11	Atrakcje turystyczne skali regionalnej (<i>Katedra, Wzgórze Papieskie i Muzeum Diecezjalne w Pelplinie oraz Wzgórze Zamkowe i Rynek w Gniewie</i>).	W.21	R.IV.10	Mała ilość podmiotów gospodarczych zainteresowanych rozwojem działalności opartej na zasobach lokalnych w tym kulturowych i przyrodniczych.
S.21	R.IV.11	Imprezy otwarte z długimi tradycjami: w Gniewie (<i>Turniej Króla Jana III Sobieskiego, Vivat Vasa</i>), w Pelplinie (<i>Jarmark Cysterski, Dzień św. Bernarda</i>).	W.22	R.IV.11	Niskie wykorzystanie bogatego potencjału historycznego, kulturalnego i przyrodniczego w zajęciach dla dzieci i młodzieży.
S.22	R.IV.11	Położenie w pobliżu innych, atrakcyjnych destynacji turystycznych (<i>Gdańsk, Malbork, Kaszuby</i>).	W.23	R.IV.11	Brak bezpiecznych i niekomercyjnych miejsc do kąpieli w okresie letnim.
S.23	R.IV.12	Dobra współpraca wszystkich członków LGD.	W.24	R.IV.12	Nierównomiernie rozwinięta i niedostosowana do nowych trendów infrastruktura i usługi turystyczne.
			W.25	R.IV.12	Niezadawalający poziom rozpoznawalności marki Kociewie, wśród mieszkańców najbliższych aglomeracji (trójmiejska, bydgosko-toruńska, łódzka i śląska).
			W.26	R.IV.12	Niski poziom współpracy pomiędzy podmiotami, w tym zintegrowanych działań promocyjnych i niewystarczające powiązania pomiędzy atrakcjami turystycznymi.
			W.26	R.IV.12	Niski potencjał organizacyjno-finansowy większości organizacji społecznych z obszaru LSR i słaba współpraca ngo-jst z powodu niskiego poziomu wzajemnego zaufania.
	Nr	Szanse (O)			Zagrożenia (T)
O1		Wsparcie rozwoju lokalnego poprzez fundusze zewnętrzne, krajowe i zagraniczne, w tym pochodzące z Unii Europejskiej.	T1	R.IV.1	Niekorzystne zjawiska demograficzne o skali ogólnokrajowej.

O2		Realizacja regionalnych programów strategicznych w zakresach zgodnych z LSR.	T2	R.V.	Mało atrakcyjny poziom wsparcia dla operacji tworzących miejsca pracy w ramach WPR.
O3		Rosnąca popularność aktywnych i nowych form turystyki i rekreacji, skutkująca wzrostem zapotrzebowania na usługi i infrastrukturę.	T3	R.IV.3	Polityka finansowa państwa obniżająca dochody samorządów lokalnych.
O4		Wzrost popularności turystyki weekendowej.	T4	R.IV.1	Zmiany na rynku pracy- wzrost odsetka osób w wieku nieprodukcyjnym.
O6		Postęp cywilizacyjny, w tym rozwój technologii cyfrowych i OZE	T6	R.IV.1	Atrakcyjna oferta finansowa i rozwoju zawodowego oraz osobistego dużych ośrodków miejskich i zagranicy
O7		Wzrost zamożności mieszkańców regionu.	T7	R.IV.5	Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej i utrzymania miejsc pracy.
O8		Wzrost świadomości poprzez zrozumienie wpływu różnorodnej aktywności na jakość życia.	T8	R.IV.5	Częste i szybkie zmiany regulacji prawnych.
O9		Polityka klimatyczna Unii Europejskiej.	T9	R.IV.8 i 10	Wzrost cen nośników energii – zagrożenie dla środowiska i zdrowia obywateli oraz dostępności usług publicznych.
			T10		Polityka „ekologiczna” państwa.
			T11		Nietransparentna polityka wspierania organizacji pozarządowych przez państwo.
			T12		Narastający brak kadr w palcówkach opieki zdrowotnej.
			T13		Polityka państwa wobec Unii Europejskiej.
			T14		Globalizm i światowe kryzysy polityczne i ekonomiczne.
			T15		Niesprzyjające obszarowi LSR tendencje dotyczące rozwoju małych miast i wsi – preferencje dla dużych ośrodków.
			T16		Centralistyczna polityka państwa i osłabianie samorządów, w tym

					zmniejszanie źródeł ich dochodów.
--	--	--	--	--	-----------------------------------

**Oznacza Rozdział, głównie IV. Analiza potencjału i potrzeb oraz numer podrozdziału.*

6.1.1. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ANALIZY SWOT

Członkowie Zespołu Partycypacyjnego dokonali oceny mocnych i słabych stron obszaru objętego LSR, a także podjęli próbę zdefiniowania szans i zagrożeń mogących mieć wpływ na jej realizację.

Podstawą były informacje pozyskane metodą deskresearch z różnych dokumentów i opracowań publicznych, danych zebranych podczas spotkań z mieszkańcami i ich grupami oraz o doświadczenia własne, wynikające z wielu lat współpracy w ramach Lokalnej Grupy Działania.

Niezmiennie od wielu lat za mocne strony obszaru uznaje się położenie na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych i niewielką odległość od ważnych aglomeracji, a także popularnych atrakcji turystycznych, co ma znaczenie dla planowania inwestycji turystyczno-rekreacyjnych i organizacji ważnych wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych.

Indagowani dobrze oceniają też funkcjonowanie samorządu i poziom współpracy w ramach lokalnej grupy działania, co jest ważne dla przygotowania projektów współpracy.

Do wykorzystania jest też zadeklarowana gotowość seniorów do uczestnictwa w życiu społecznym, w tym do współorganizacji niektórych działań.

Coraz wyraźniej dostrzegane są walory przyrodnicze i potencjał środowiska w zakresie możliwości rozwoju OZE. Zwłaszcza ten drugi atut, uznawany jest za ważny dla stanu środowiska, zdrowia mieszkańców i utrzymania lub poprawy dostępu do małej infrastruktury społecznej.

Mieszkańcy na ogół są zadowoleni z istniejącej bazy obiektów kulturalnych i rekreacyjnych, choć chcieliby poprawy ich standardu. Nadażają też za nowymi trendami w rekreacji, czego wyrazem ujawnienie się miłośników ekstremalnej turystyki rowerowej (singletrack), popularyzacja turystyki konnej czy zainteresowanie powrotem do tradycyjnych kąpiel w jeziorach. Powodem do zadowolenia mieszkańców jest funkcjonowanie dziennych ośrodków wsparcia, lecz zapotrzebowanie na ich usługi będzie stale rosło.

Ciekawą była dyskusja co do znaczenia turystyki dla gospodarki obszaru. Z jednej strony wskazywano na ważne dla lokalnej społeczności zabytki i walory przyrodnicze, a drugiej trzeźwo oceniano, że nie wyróżniają one w sposób istotny powiatu tczewskiego od innych regionów. Wyrazem kompromisu w ocenie było połączenie funkcji turystycznych i rekreacyjnych w propozycje przedsięwzięć służących zarówno mieszkańcom jak i turystom.

Pewną zmianą w odniesieniu do minionego kresu programowania jest wyraźna poprawa stanu gospodarki. Przeważają mikro i małe przedsiębiorstwa, które są najbardziej elastyczne. Korzystne zmiany, choćby w strukturze wielkości gospodarstw zachodzą w rolnictwie. Rozwój w obu tych sferach skutkuje niskim poziomem bezrobocia i zmniejszeniem liczby osób korzystających z pomocy społecznej, a to z kolei powoduje, że wyrażone zostało średnie zainteresowanie tworzeniem nowych miejsc pracy.

Ciekawym jest uznanie za walor wolnego tempa życia i bliskiego kontaktu z przyrodą, co należy uwzględniać w ofertach czasu wolnego. Podobnie jak bogate tradycje kulturowe.

Nie obyło się bez zaskoczeń, jeśli chodzi o słabe strony. Przykładem może być saldo migracji. W ostatnich latach LGD opierając się na danych ZUS notowała niewielki, lecz stały wzrost populacji obszaru. Spis powszechny pokazał, że wartości te należało skorygować w dół, co przyniosło niewielkie, ale zauważalne konsekwencje, także w postaci zmniejszonej alokacji środków z Programu FEP.

Mające krajową skalę zjawisko depopulacji na obszarach wiejskich oraz zmiana struktury wiekowej powodują, że także na terenie LGD „Wstęga Kociewia” większą uwagę skierowano na potrzeby i problemy osób starszych oraz młodzieży.

Podczas analiz pogłębiono poznanie problemów z zakresu usług społecznych, w tym pomocy społecznej świadczonej w miejscu zamieszkania potrzebujących, w oddaleniu od dużych instytucji, w szczególności adresowanej do osób starszych i niepełnosprawnych.

Analiza wykazała też, że istotną strategicznie grupą jest młodzież. Jej liczebność maleje za sprawą mniejszej liczby urodzeń, ale także z powodu emigracji do większych ośrodków miejskich lub za granice kraju. Spowodowane jest to przez kilka czynników: kontynuację edukacji na poziomie wyższym, niezadowolającymi perspektywami dla rozwoju zawodowego, ale też nieodpowiednią do oczekiwań infrastrukturą szeroko rozumianych usług społecznych. Zjawiska tego nie da się zatrzymać, lecz można podjąć próbę jego ograniczenia lub spowolnienia. Narzędziem może być modernizacja infrastruktury i udoskonalona oferta czasu wolnego dedykowana tej grupie.

Mimo ogólnie dobrze ocenianego funkcjonowania lokalnego samorządu pewnym mankamentem jest przepływ informacji pomiędzy mieszkańcami a instytucjami, co daje pole do działania LGD poprzez organizację działań łączących sektor publiczny z ze społecznym i mieszkańcami. Z samorządami wiąże się też problem niewystarczającej ilości środków finansowych co może zagrażać działalności niekomercyjnej w szerokorozumianej sferze czasu wolnego.

Niski potencjał finansowy i organizacyjny mają organizacje pozarządowe. Brakuje im pieniędzy, a więc mogą być projekty partnerskie, międzysektorowe, gdzie organizacje są wspierane finansowo przez podmioty publiczne. Brakuje też animatorów działań społecznych. Ich wykształcenie może pomóc w wykorzystaniu obiektów niekomercyjnych jak i zachęcić do większej aktywności różne grupy mieszkańców. To z kolei może przyczynić się do dostosowania oferty czasu wolnego do potrzeb mieszkańców.

Zbliżonym w swej istocie jest problem nowych technologii. Wskazano, że obiektom kulturalnym brakuje nowoczesnych urządzeń do przekazu elektronicznego, a mieszkańcom, zwłaszcza starszym, umiejętności ich wykorzystania. Niewiele jest też obiektów publicznych, takich jak świetlice wiejskie, które są dostosowane do świadczenia usług z zakresu pomocy społecznej – opiekuńczych, rehabilitacyjnych, czy wychowawczych.

Mieszkańcy dostrzegli też potencjał dla rozwoju nowych form turystyki i rekreacji, wskazując jednocześnie braki w infrastrukturze, czyli brak obiektów i szlaków. Ciekawym jest chęć poprawy standardu miejsc wykorzystywanych tradycyjnie do kąpieli w jeziorach.

Rośnie też poziom wiedzy o problemach środowiska, co wyraża się dostrzeżeniem niedostatecznego wykorzystania OZE (przy równoczesnej gotowości samorządów i mieszkańców do ich instalacji) oraz potrzeby podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym organizacji czynnych działań takich jak sprzątanie rzeki Wierzycy. Poprzez dotychczasowe działania promocyjne, także organizowane przez kociewskie LGD w formie projektów współpracy, wzrosła rozpoznawalność marki Kociewie. Mimo to nadal jest ona uznawana za niezadowolającą i wskazaną do kontynuacji.

Zarówno mieszkańcy obszaru jak i Zespół Partycypacyjny szans na rozwój obszaru, w tym realizację LSR upatrują w programach wsparcia. Szczególne miejsce zajmuje tu Program Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej oraz Program Fundusze Europejskie dla Pomorza. Jest to wsparcie finansowe, ale także wskazanie kierunków rozwoju dla Europy i kraju, których obszar objęty LSR jest częścią.

Szansą jest też rozwój cywilizacyjny, który niesie za sobą postęp cywilizacyjny, na który składają się elementy technologiczne i społeczne. Te pierwsze to przede wszystkim technologie cyfrowe i szerokorozumiana sfera odnawialnych źródeł energii, a te drugie to zrozumienie dla zmian demograficznych skutkujących nowymi wyzwaniami w zakresie potrzeb społecznych, w szczególności osób starszych i niepełnosprawnych. Na to nakłada się ogólny wzrost aspiracji mieszkańców w zakresie jakości życia.

Inną szansą jest rosnąca zamożność mieszkańców obszaru i regionu, co powoduje, że są mają oni i więcej pieniędzy, ale i więcej czasu wolnego. Można to wykorzystać przez odpowiednie skonstruowanie oferty turystycznej i rekreacyjnej, w tym weekendowej.

Pozytywne zmiany dotyczą świadomości ludzi, co wyraża się zrozumieniem pozytywnego wpływu różnorodnej aktywności na jakość życia, w tym zdrowia. Konsekwencją jest konieczność dopasowania do tych oczekiwań zarówno infrastruktury publicznej jak i komercyjnej oraz realizowanych w niej usług. Rośnie też świadomość Polaków w sferze wyzwań ekologicznych oraz ich znaczenia dla przyszłych pokoleń, co daje szansę na realizowanie i twardych i miękkich przedsięwzięć LSR.

Zagrożeń dopatrzono się w bliższym i dalszym otoczeniu obszaru LSR. Te pierwsze odnoszą się do potencjalnych szans w postaci programów wsparcia dla realizacji LSR. Z jednej strony uznano je za zjawiska korzystne, ale z drugiej, dostrzeżono, że mniejsza niż w poprzednim okresie intensywność wsparcia (zwłaszcza dla podejmowania działalności gospodarczej) może spowodować istotne zmniejszenie zainteresowania tworzeniem

nowych miejsc pracy. Nie jest to jednak zagrożenie kluczowe z powodu niskiego bezrobocia. Tym nie mniej może powodować trudności w rozwijaniu przedsiębiorczości w trzech wybranych obszarach.

Groźnym dla obszaru zjawiskiem, występującym także i innych regionach są zmiany demograficzne. Wyludnianie wsi i odpływ młodych, dobrze wykształconych ludzi powoduje stałą degradacją obszarów wiejskich. Jest tego kilka przyczyn, w tym atrakcyjna, zwłaszcza dla młodych oferta dużych ośrodków miejskich.

Zjawisko to przynosi dalsze konsekwencje w postaci zmiany struktury zatrudnienia i postępujący brak kadr, zwłaszcza w strategicznych obszarach kluczowych dla strategii.

W okresie opracowywania strategii pojawiły się nowe zagrożenia o charakterze globalnym. W pewnym stopniu opóźnienia Polski w uniezależnianiu się od paliw kopalnych oraz brak dywersyfikacji źródeł ich pozyskania, a także nakładająca się na to agresja Rosji na Ukrainę spowodowały niespotykany dotąd wzrost cen energii oraz zagrożenie braku ich dostaw. Wskutek tego istnieje ryzyko ograniczenia realizacji niektórych zadań własnych samorządów, w tym tych odnoszących się do wzmacniania postaw obywatelskich czy zaspokajania potrzeb w zakresie czasu wolnego.

Jak bumerang, od lat powracają zagrożenia ze strony państwa w postaci niestabilności i złożoności przepisów prawa, a także wysokich kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.

W trakcie konsultacji niejednokrotnie wyrażano też obawy, czy co najmniej ambiwalentny, stosunek rządu do Unii Europejskiej nie spowoduje zakończenia działania Lokalnego partnerstwa.

Na podstawie przeprowadzonej analizy problemów oraz potencjału obszaru i odpowiednio do wymogów PS dla WPR wybrano 3 zakresy wsparcia: rozwój przedsiębiorczości, poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej i kształtowanie świadomości obywatelskiej.

Dla lepszego zrozumienia logiki interwencji opracowywanej LSR działania podzielono na 3 grupy, którym przypisano kolory (odpowiadające kolorom herbu Kociewia). W każdym z nich znajdują się przedsięwzięcia finansowane zarówno z PS dla WPR jak i Programu FEP, który obejmuje EFS+ i EFRR.

Obszar żółty

Obszar żółty, uogólniając odnosi się do szeroko rozumianej sfery przestrzeni publicznej, jej stanu i funkcjonalności w zakresie usług czasu wolnego, a także samej sfery czasu wolnego i aktywności mieszkańców.

Mieszkańcy na ogół dobrze ocenili stan infrastruktury publicznej. Najwyższe oceny uzyskały miejsca integracji społecznej (ośrodki, kultury, świetlice, miejsca aktywizacji społecznej), choć przeważały oceny „dobrze i „przeciętnie”. Najniższe oceny zebrały centra miejscowości (skwery, place, place). Dobra ocena nie oznacza jednak pełnego zadowolenia. Osoby związane z samorządami wskazywały na pewne braki w zakresie wyposażenia związanego nowymi technologiami.

Podczas diagnozy pytano m.in. o „minusy” miejsc zamieszkania. Najczęściej wyrażano niezadowolenie z braku miejsc spotkań, wypoczynku i rekreacji, a także estetykę centralnych miejsc publicznych.

W badaniach ankietowych na pytanie: „W jakim kierunku powinien iść rozwój obszaru ...” największa liczba respondentów wskazywała „Budowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażenie ogólnodostępnych obiektów infrastruktury publicznej...”, a nieco mniej poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej”. Również ludzie młodzi wśród potrzeb wymieniali infrastrukturę czasu wolnego, w tym rekreacyjną oraz brak miejsc do spotkań. Seniorzy, nawet częściej niż młodzież, wskazywali na niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę rekreacyjną, brak ławek i koszy w centrach miejscowości oraz potrzebę uatrakcyjnienia otoczenia świetlic wiejskich. Ciekawym jest też dostrzeżenie przez mieszkańców problemu małego zagospodarowania wód opadowych, co może wskazywać na jeden ze sposobów poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznej.

Na drugim miejscu pojawiło się „Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru (rozbudowa infrastruktury turystycznej- szlaki konne, rowerowe, kajakowe wraz z zapleczem, pola biwakowe i camperowe, kąpieliska, itp.)”. Mieszkańcy trafnie postrzegają, że tego typu inwestycje służyć będą zarówno turystom jak i mieszkańcom. Turyści to szansa na dodatkowy dochód i nowe miejsca pracy, a obiekty posłużą także mieszkańcom poprawiając jakość ich życia, pozwalając na aktywny wypoczynek. Co ważne, to wskazanie opiera się o wykorzystanie 2 najcenniejszych zasobów obszaru: „atrakcyjnego położenie w stosunku do dużych aglomeracji i szlaków komunikacyjnych” oraz „bogatych walorów przyrodniczych i krajobrazowych”.

W dyskusjach pojawił się też aktualny problem – cen opału i energii elektrycznej. Uczestnicy trafnie wskazywali, że nie jest to zagrożenie chwilowe, bowiem oceniali, że ceny węgla, gazu i energii elektrycznej nie

powrócą do wcześniejszych poziomów. Konsekwencją takiego stanu rzeczy mogą być trudności w korzystaniu ze świetlic, boisk czy siłowni plenerowych, bo ich właściciele (samorządy lokalne) mogą nie unieść kosztów utrzymania. Tym bardziej, że w przewidywalnej przyszłości gminy spodziewają się ograniczenia dochodów i jednoczesnego wzrostu wydatków na podstawowe zadania własne.

Spora część mieszkańców oczekuje też działań skutkujących „poprawą jakości i dostępności do usług czasu wolnego, w tym aktywności seniorów i klubów młodzieżowych”. Jest to oczekiwanie zasadne i logiczne, ze strategicznego punktu widzenia. Rozbudowana i lepiej dostosowana do potrzeb mieszkańców infrastruktura publiczna, której koszty funkcjonowania zostaną obniżone za sprawą odnawialnych źródeł energii, będzie bardziej dostępna. Będzie można w niej prowadzić więcej i bardziej ciekawych zajęć. Pozwoli to na lepsze wykorzystanie ważnego zasobu jakim wg mieszkańców jest „rozwinęta infrastruktura (biblioteki, ośrodki kultury, świetlice)”. Jako przykłady wspominało m.in. kursy komputerowe, zajęcia ruchowe, wyjazdy na basen, a część młodzieży zgłaszała jako zapotrzebowanie na zajęcia historyczne i regionalne.

Wielokrotnie wskazywaną przez respondentów barierą w realizacji działań w tym zakresie jest brak środków finansowych, w tym także w samorządach.

Dla wykazania spójności wewnętrznej LSR w tabelarycznej formie zaprezentowano związki przyczynowo - skutkowe, pomiędzy przyczynami różnych problemów a przedsięwzięciami i celami.

Obszar żółty			
Przyczyna problemu	Przedsięwzięcie – propozycja przeciwdziałania przyczynie	Problem	Cel – rozwiązanie problemu
Niedostosowanie obiektów infrastruktury do wysokich cen energii Niezadawalające wyposażenie obiektów infrastruktury Niezadawalający poziom zagospodarowania i estetyka miejsc publicznych.	1.1 Budowa i/lub modernizacja i/lub wyposażenie niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej lub rekreacyjnej.	Standard życia nieadekwatny do oczekiwań mieszkańców.	1. Poprawa jakości życia, integracja i aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój i wykorzystanie infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i turystycznej.
Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna Niewystarczająca ilość miejsc do aktywnego wypoczynku.	1.2 Budowa i/lub modernizacja niekomercyjnej infrastruktury turystycznej.		
Niewystarczająca ilość podmiotów gospodarczych działających w sferze organizacji czasu wolnego (kultura, rekreacja, turystyka).	1.3 Wsparcie dla osób lub podmiotów podejmujących lub rozwijających działalność gospodarczą w sferze usług czasu wolnego.		
Brak animatorów i organizatorów zajęć w obiektach publicznych, w tym w świetlicach wiejskich.	1.4 Organizacja wydarzeń i/lub szkoleń wykorzystujących lokalne zasoby i zawierających elementy środowiskowe organizowanych na bazie ogólnodostępnej infrastruktury publicznej.		
Niewystarczająca ilość i jakość działań w sferze czasu wolnego adresowana do ludzi młodych. Brak animatorów i organizatorów zajęć w obiektach publicznych,	1.5 Wsparcie dla inicjatyw młodzieżowych.		

<p>Niezadowolająca aktywność i zintegrowanie mieszkańców. Niski potencjał organizacyjno-finansowy większości organizacji społecznych z obszaru LSR i słaba współpraca ngo-jst z powodu niskiego poziomu wzajemnego zaufania. Niezadowolający poziom przepływu informacji między podmiotami z różnych sektorów.</p>	<p>1.6 Wsparcie tworzenia koncepcji Smart village.</p>		
--	--	--	--

W oparciu o tą analizę sformułowano Cel I: Poprawa jakości życia, integracja i aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój i wykorzystanie infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i turystycznej.

Punktem wyjścia było oczywiste uznanie, że mieszkańcy oczekują stałej podniesienia standardu życia w różnych wymiarach. Wraz z upływem czasu i postępem rosną też ich aspiracje. Coraz szybszy przepływ informacji, w tym możliwość porównania z innymi miejscami powoduje, że mieszkańcy oczekują coraz to nowych form usług publicznych, adekwatnych do ich wykształcenia, statusu materialnego i zainteresowań.

Rosnąca świadomość powoduje, że oczekują też efektywnego wykorzystania znajdujących się w ich zasięgu zasobów.

Mieszkańcy jako szansę rozwojową postrzegają postęp technologiczny, w tym jego składową dotyczącą technologii cyfrowych. Rozumieją też, że ich efektywne wykorzystanie zależy od kompetencji potencjalnych odbiorców.

Poprawa sytuacji gospodarczej i zmniejszenie bezrobocia powodują, że rośnie zamożność mieszkańców. Konsekwencją jest rosnąca potrzeba atrakcyjnego, a coraz częściej także aktywnego spędzania czasu wolnego. Jest to tym ważniejsze, że coraz mniejsza część mieszkańców obszarów wiejskich utrzymuje się z rolnictwa lub jest z nim związana, chociaż aspiracje rolników i ich rodzin są podobne. Potwierdziły to dyskusje w ramach przygotowywania diagnozy społecznej. Podobne a obserwacje i wnioski z bieżących kontaktów LGD z mieszkańcami.

Realizowane w latach 2016-2023 przedsięwzięcie „Dla Was i dla Nas”, polegające na budowie i modernizacji niekomercyjnej infrastruktury, potwierdziło słuszność tezy, że infrastruktura może służyć zarówno turystom, jak i mieszkańcom. Mieszkańcy rozumieją, że czyste środowisko, funkcjonalna i estetyczna zabudowa i infrastruktura, a czasem interesujące wydarzenia kulturalne lub rekreacyjne są zachętą do odwiedzin obszaru przez przyjezdnych, a tym samym okazją do rozwoju gospodarczego.

W ramach tego celu skoncentrowano się na szeroko rozumianym czasie wolnym oraz integracji oraz aktywizacji mieszkańców. To ważny problem dla ogółu mieszkańców, w tym i seniorów, i ludzi młodych. Zaplanowano tu różne typy działań realizowanych przez różne grupy beneficjentów. Pogrupowano je w kilka przedsięwzięć.

TABELA FORMULARZ 1 Cele i przedsięwzięcia Cel I- znajduje się w załączniku nr 1.

Pierwsze przedsięwzięcie I.1 Budowa i/lub modernizacja i/lub doposażenie niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej lub rekreacyjnej lub zagospodarowanie przestrzeni publicznej (mała architektura).

Ma ono zadanie usunąć ogólną przyczynę problemu jaką jest niezgodny z oczekiwaniami mieszkańców stan infrastruktury publicznej, na który składają się Niedostosowanie obiektów infrastruktury do wysokich cen energii, niezadowolające wyposażenie obiektów infrastruktury w nowoczesne urządzenia i niezadowolający poziom zagospodarowania i estetyka centrów miejscowości.

Poprzez realizację operacji można ograniczyć jej wpływ na środowisko naturalne, obniżyć koszty funkcjonowania oraz we większym stopniu wykorzystywać w działalności nowe technologie, a także poprawić estetykę i funkcjonalność przestrzeni publicznej.

Po pierwsze, przez modernizację obiektów, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, po drugie, przez wyposażenie obiektów w nowoczesne urządzenia, w tym wykorzystujące technologie cyfrowe, a po trzecie, przez budowę infrastruktury/małej architektury w centralnych punktach miejscowości.

Przedsięwzięcie łączy harmonijnie zaspokajanie potrzeb mieszkańców i w pewnym mniejszym stopniu potencjalnych turystów, z szansą na rozwój gospodarczy.

Zmodernizowane obiekty i zbudowana mała architektura powinny opierać się o wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych lub wiązać się z już istniejącą albo planowaną infrastrukturą publiczną. Wskazaniem może być też wkomponowanie w zakres operacji elementów klimatycznych i środowiskowych.

Przedsięwzięcie dotyczy inwestycji o większej wartości i obiektów publicznych więc jest dedykowane samorządom lokalnym i ich jednostkom.

Ze względu na charakter operacji, ich wartość oraz własność obiektów i gruntów zaplanowaną formą wsparcia jest konkurs dedykowany podmiotom publicznym, a źródłem finansowania PS dla WPR.

Ponieważ w wyniku operacji powstaną nowe lub zostaną zmodernizowane istniejące obiekty, to jako wskaźnik produktu przyjęto „liczbę wybudowanych i/lub zmodernizowanych i/lub doposażonych obiektów” liczoną w jednostce miary „sztuka”.

Skoro operacja dotyczy obiektów infrastrukturalnych służących mieszkańcom, to właściwym wskaźnikiem rezultatu jest „liczba osób korzystających”, a jednostką miary „osoba”. Jest to zgodne z załącznikiem nr 3 do regulaminu konkursu na wybór LSR.

Jako, że operacje zdefiniowano jako „budowę i/lub modernizację i/ lub doposażenie” obiektów niekomercyjnej infrastruktury to poprawne jest przyjęcie, że wyjściowa wartość wskaźnika wynosi „0”, gdyż żaden z nich nie jest obecnie zmodernizowany ani doposażony w planowanym zakresie. Podobnie w odniesieniu do budowy (w tym małej infrastruktury), gdyż mają powstać nowe obiekty.

Wartości docelowe wskaźnika zostały ustalone trakcie konsultacji z członkami z sektora publicznego stowarzyszenia oraz poprzez odniesienie do średniej wartości operacji infrastrukturalnych zrealizowanych w poprzednim okresie programowania. Obecnie przyjęto, że średnia wartość operacji wyniesie ok. 300 000zł. Oczywiście szacowanie wartości operacji w warunkach wysokiej inflacji jest obciążone ryzykiem poważnego błędu.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Drugie przedsięwzięcie I.2 Budowa i lub modernizacja obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej.

Jest to próba rozwiązania problemu „Standard życia nieadekwatny do oczekiwań mieszkańców” poprzez usunięcie jego dwóch przyczyn, które zdefiniowano jako „niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna” oraz „niewystarczająca ilość miejsc do aktywnego wypoczynku”.

Obiekty infrastruktury turystycznej takie jak miejsca dla kamperów, singletracki i kąpieliska, podobnie jak szlaki konne mogą spowodować wzrost zainteresowania obszarem objętym LSR przez turystów. Ich lokalizacja powiązana z już istniejącymi obiektami - infrastruktura i atrakcje turystyczne (historyczne, kulturowe i przyrodnicze) da efekt synergiczny.

Przyjęty zakres przedmiotowy jest zgodny z „Regionalnym Programem Strategicznym w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego” dla Województwa Pomorskiego i Programem FEP.

LGD badała zainteresowanie Kociewiem potencjalnych turystów podczas prowadzonych od lat działań promocyjnych (projekty współpracy kociewskich LGD-ów). Wynika z nich, że najbardziej obiecującym rynkiem może być aglomeracja trójmiejska, a także Śląsk i Łódź.

Wspomniana aglomeracja Trójmiejska jest położona w odległości kilkudziesięciu kilometrów od obszaru, a dzięki autostradzie A1 czas dotarcia jest krótszy od jednej godziny. Powoduje to, że hobbyści single tracków, miłośnicy kąpeli jeziornych lub przejażdżek konnych przyjadą nie tylko z obszaru LGD. Zainteresowanie kąpieliskami jest tym bardziej prawdopodobne, że obecnie funkcjonuje tylko jedno kąpielisko o odpowiednim standardzie, ale działające przy obiekcie hotelowym, a więc komercyjnym.

Podczas konsultacji zidentyfikowano także dwie grupy miłośników singletracków na obszarze – w Pelplinie i Gniewie. Podczas spotkania z przedstawicielem jednej z nich uzyskano potwierdzenie zainteresowania takimi

objektami także osób spoza obszaru. To także dowodzi, że ze zbudowanej infrastruktury korzystać będą i miejscowi i turyści. Ponadto zorganizowano spotkanie z podmiotami branży turystyki konnej. Obecni przedsiębiorcy wyrazili zainteresowanie wytyczeniem i oznakowaniem dłuższego szlaku konnego oraz wolę współpracy przy wytyczeniu jego trasy. Ma on wykorzystywać posiadane zasoby kulturowe w postaci zabytków i zasoby przyrodnicze atrakcyjne krajobrazowo. Pozwoli to na wzmocnienie gospodarcze podmiotów z tego sektora branży turystycznej.

Ze względu na niekomercyjny charakter infrastruktury i intensywność dofinansowania przewidzianą w Programie FEP wynoszącą 85% kosztów operacji o dofinansowanie będą mogły ubiegać się podmioty sektora finansów publicznych, ale także silne organizacje pozarządowe.

Planowaną formą wsparcia jest konkurs, a źródłem finansowania Program FEP. Partnerstwo może połączyć podmioty publiczne i organizacje pozarządowe, co najbardziej prawdopodobne jest w odniesieniu do budowy szlaków konnych.

W wyniku operacji powstaną nowe obiekty, a więc jako wskaźnik produktu przyjęto: „Liczba zbudowanych obiektów infrastruktury turystycznej” liczoną w jednostkach miary „sztuka” oraz „długość szlaków konnych” liczoną w jednostce miary „kilometr”.

Skoro w efekcie zrealizowania inwestycji powstaną obiekty infrastrukturalne służące mieszkańcom lub turystom, to właściwym wskaźnikiem rezultatu jest „liczba osób korzystających ze zbudowanej infrastruktury”, a jednostką miary „osoba”. Jest to zgodne z załącznikiem nr 3 do regulaminu konkursu na wybór LSR.

Ponieważ operacje zdefiniowano jako budowę obiektów to poprawne jest przyjęcie, że wyjściowa wartość wskaźnika wynosi "0".

W przypadku szlaków konnych przewiduje się wyznaczenie lub korektę trasy, a także wykonanie i /lub odnowienie/modernizację oznakowania a także budowę infrastruktury postojowej w postaci np.: tablic informacyjnych, koniowiązów, czy ławostołów. Z tego powodu jako wartość początkową także przyjęto „0” gdyż żaden z istniejących szlaków nie posiada infrastruktury w postaci pełnego oznakowania i punktów postojowych.

Wartości docelowe wskaźnika zostały ustalone trakcie konsultacji z podmiotami z branży turystyki konnej i gmin objętych szlakiem. Przyjęto, że punkt postojowy powinien przypadać średnio na ... km szlaku. Ich koszty oszacowano na podstawie internetowych ofert z 2023 r. Oczywiście szacowanie wartości operacji w warunkach wysokiej inflacji jest obarczone ryzykiem poważnego błędu.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Uzupełnieniem operacji finansowanych w ramach interwencji Leader powinny być działania finansowane LGD i pozostałych beneficjentów Leadera z innych źródeł, dotyczące poprawy rozpoznawalności Marki Kociewie.

Trzecie przedsięwzięcie 1.3 Wsparcie dla osób lub podmiotów podejmujących lub rozwijających działalność gospodarczą w sferze usług czasu wolnego

Odpowiednio do wymogów PS WPR „działalność gospodarcza powinna być wspierana jedynie w zakresie zgodnym w jakim jest to zgodne z celami tematycznymi wskazanymi w LSR”. Tak jest w tym przedsięwzięciu, bo podejmuje ono próbę usunięcia przyczyny jaką jest „niewystarczająca ilość podmiotów gospodarczych działających w sferze organizacji czasu wolnego”. Taką opinię wyrazili podczas spotkań informacyjnych i w wywiadach pogłębionych i młodzi starsi mieszkańcy obszaru. Oczekują oni ciekawych, profesjonalnych i nowatorskich form spędzania szeroko rozumianego czasu wolnego. Podróżując, czytając lub śledząc media elektroniczne poznają oni nowe formy aktywności pojawiające się w innych częściach kraju, a nawet świata. I też chcieliby ich doświadczyć.

Zgłoszone w trakcie konsultacji spectrum rodzajów i form spędzania czasu wolnego jest bardzo szerokie, bowiem opiera się ono o bardzo zróżnicowane i indywidualne potrzeby grup mieszkańców. Dlatego LGD nie zdecydowała się ściślejsze ograniczenie do wybranych kodów PKD. Postawiła jednak na innowacyjność tych działalności wychodząc z założenia, że nowe takie mają realną szansę utrzymania się na rynku. Preferencje te zostaną uwzględnione na poziomie kryteriów wyboru.

Za celowe uznano też preferencje dla podmiotów planujących wykorzystanie w działalności gospodarczej lokalnych zasobów, w tym przyrodniczych, historycznych i kulturowych.

Doświadczenie własne LGD, ale i konsultacje prowadzone zarówno z przedstawicielami Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza, oddział w Tczewie i Regionalnej Izby Rolniczej w Tczewie, a także konsultacje ankietowe

pokazały, że obecna propozycja wsparcia rozwoju gospodarczego o intensywności 50% uznana została za mało atrakcyjną. Wskazywano, że bardziej prawdopodobne jest skorzystanie z niej przez już działające przedsiębiorstwa, aniżeli przez osoby fizyczne planujące rozpoczęcie działalności gospodarczej.

W ramach tego przedsięwzięcia o wsparcie na równych prawach będą mogły ubiegać się i osoby fizyczne planujące podjęcie działalności jak i już funkcjonujące podmioty gospodarcze.

Planowaną formą wsparcia jest konkurs, a źródłem finansowania PS dla WPR. Wybór konkursu jako formy realizacji jest oczywisty, bo daje on równe szanse uzyskania wsparcia wszystkim aplikującym podmiotom.

Jako wskaźnik produktu przyjęto: „Liczba operacji polegających na podjęciu działalności gospodarczej lub rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa”. Przyjętą jednostką miary jest „sztuka”.

Odpowiednio do produktu i zgodnie z zapisami PS WPR właściwym wskaźnikiem rezultatu jest „liczba utworzonych miejsc pracy”, a jednostką miary „sztuka”. Jest to zgodne z załącznikiem nr 3 do regulaminu konkursu na wybór LSR.

Rezultatem operacji jest powstawanie nowych miejsc pracy, a założona ich ilość jest bardzo nieduża to nie da się mierzyć przyrostu w oparciu o ogólnodostępne narzędzia statystyczne. Dlatego poprawne metodologicznie jest przyjęcie, że wyjściowa wartość wskaźnika wynosi "0".

Wartości docelowe wskaźnika zostały ustalone trakcie konsultacji z ww. podmiotami i po zapoznaniu się wynikami konsultacji propozycji wskaźników w projekcie LSR. Jako punkt wyjścia przyjęto, że obecnych realiach cenowych i przy wysokiej inflacji oraz przy niskiej (mało atrakcyjnej) intensywności wsparcia należy przyjąć maksymalną kwotę dofinansowania określoną w PS dla WPR. Z tych powodów przyjęto także niskie docelowe wartości liczbowe wskaźnika.

Ustalono tu preferencje dla dwóch grup w szczególnej sytuacji. Ze względu na wskazanie z diagnozy społecznej są to ludzie młodzi, do 25 roku życia. Natomiast raporty Powiatowego Urzędu Pracy od lat wskazują, że w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy są kobiety. Dlatego LGD zdecydowała się na przeznaczenie dla nich co najmniej 40 % powstających miejsc pracy w tym przedsięwzięciu.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Czwarte przedsięwzięcie 1.4 Wsparcie organizacji wydarzeń/szkoleń wykorzystujących lokalne zasoby i zawierających elementy środowiskowe, organizowanych na bazie ogólnodostępnej infrastruktury publicznej.

To przedsięwzięcie ma być odpowiedzią na zidentyfikowane przyczyny niepełnego zadowolenia z aktualnego standardu życia takie jak: „niezadowolająca ilość i jakość działań niekomercyjnych w obiektach publicznych”, „niezadowolająca aktywność i zintegrowanie mieszkańców” i „nieefektywne wykorzystanie obiektów niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej”.

Wskazanie takich przyczyn nie jest wyrazem krytyki pod adresem prowadzących działalność instytucji publicznych, a pokazaniem, że mieszkańcy oczekują nowych form zajęć i aktywności. To co było dobre wczoraj dziś już jest passe. Tak jak apetyt, aspiracje i potrzeby stale rosną. Mieszkańcy rozumieją, że powodem ograniczeń jest między innymi brak środków finansowych w samorządach lokalnych. Obawa ta jest artykułowana teraz, ale rozciąga się na kolejne lata. Wsparcie ze strony LGD może owe problemy choćby w części złagodzić. Dowodem racjonalnego podejścia jest opisana w poprzednich rozdziałach ocena ilości istniejących obiektów (przede wszystkim ośrodków kultury, bibliotek i świetlic) jako wystarczającej, choć nie zawsze odpowiednio wyposażonej i zmodernizowanej, a zwłaszcza wykorzystanej.

W ramach tego przedsięwzięcia będą wspierane różnorodne działania, których celem jest aktywizacja i integracja mieszkańców. Ten drugi aspekt staje się coraz ważniejszy, bowiem struktura mieszkańców wsi, w szczególności tych położonych w pobliżu większych ośrodków miejskich, zmienia się dynamicznie. Powstają nowe domy i osiedla do których przybywają ludzie z innych miejsc, nieznający sąsiadów, relacji miejscowych czy zwyczajów. Wspieranie aktywności i integracji to mały, ale konieczny krok na drodze budowy społeczeństwa obywatelskiego, co stało się szczególnie ważne w ostatnich kilku latach.

Dla tego przedsięwzięcia nie określono obszarów tematycznych ani form działania wychodząc z założenia, że mają one odpowiadać na potrzeby danego miejsca i chwili. Wskazano na jeden tylko warunek by „zawierały komponenty środowiskowe i klimatyczne”, a w odniesieniu do osób starszych podnoszące ich kompetencje w

zakresie nowych technologii (cyfrowych). Preferowane będą operacje wykorzystujące infrastrukturę obiektów publicznych oraz lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe, lokalne dziedzictwo oraz opierające się o u przednie i udokumentowane rozpoznanie potrzeb mieszkańców (rozpoznanie to powinno być przeprowadzone i udokumentowane przez wnioskodawcę na etapie przygotowywania wniosku o przyznanie wsparcia). Preferencje są wyrażone w kryteriach wyboru.

W tym przedsięwzięciu zaplanowano także operację własną LGD. Będzie to szkolenie w formie kursu-warsztatu dla animatorów lokalnych. Podczas konsultacji wskazywano, że świetlice wiejskie są nieźle wyposażone, to nie w pełni jest wykorzystywany ich potencjał. Brakuje ludzi, którzy mogliby je ożywić, prowadząc działania odpowiadające potrzebom. Podobny kurs zrealizowany w 2017r cieszył się sporym zainteresowaniem, a dowodem jego efektywności był fakt, że jeden z jego uczestników został wybrany na burmistrza. Tym razem działaniem objęte zostaną osoby z grup w szczególnej sytuacji, czyli ludzie młodzi i seniorzy. Także i tu uczestnicy w pewnym stopniu będą mieli wpływ na dobór treści kursu

W tym przedsięwzięciu będą wspierane podmioty z sektora finansów publicznych i organizacje pozarządowe, choć ze względu na źródło wsparcia, intensywność dla tej drugiej grupy będzie wyższa, bo 100%.

Planowaną formą wsparcia jest konkurs dla podmiotów z sektora finansów publicznych, projekt grantowy dla organizacji pozarządowych i operacja własna, a źródłem finansowania PS dla WPR.

Wskaźnikiem produktu jest „Liczba wydarzeń/szkoleń wykorzystujących lokalne zasoby i zawierających elementy środowiskowe, organizowanych na bazie ogólnodostępnej infrastruktury publicznej”, a jednostką miary „sztuka”.

Odpowiednio do tego wskaźnikiem rezultatu jest „liczba osób uczestniczących w wydarzeniach/ szkoleniach”, a jednostką miary „osoba”.

Wartość początkową obu wskaźników w 2023 r. ustalono na „0”. Wartość końcową ustalono w oparciu o doświadczenie beneficjentów LGD w minionym okresie programowania, z uwzględnieniem cen towarów i usług w 2023 i zakładanym ich stałym wzrostem w kilku najbliższych latach.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania. Dla operacji własnej będzie to program, dokumentacja fotograficzna i lista obecności.

Piąte przedsięwzięcie 1.5 Wsparcie dla inicjatyw młodzieżowych.

To przedsięwzięcie jest bardzo podobne do poprzedniego i jest próbą zmierzenia się z podobnymi przyczynami problemu jakim jest „niezadowalająca ilość i jakość działań niekomercyjnych”. Zostało wyodrębnione, ponieważ w trakcie spotkań ludzie młodzi, proponowali oddanie inicjatorom pełnej swobody, co do wyboru formy i treści operacji. Przywołano hasło „Róbta co chceta”. Przedsięwzięcia mają spowodować, by młodzi ludzie poczuli się gospodarzami swego miejsca zamieszkania, a przez to wzmocnili z nim swoją więź.

LGD zaakceptowała ideę, uznając ją za rodzaj innowacji. To eksperyment, który ma pokazać na ile młodzi ludzie rzeczywiście chcą wziąć inicjatywę w swoje ręce, a na ile tylko oczekują, że ktoś im zaproponuje jakieś nowe atrakcje.

To pole do popisu dla wyobraźni wnioskodawców. Jedyne ograniczenia operacji to oczekiwanie by ją organizowały i brały w niej udział wyłącznie osoby w określonym wieku oraz by zawierała komponent aktywizacji i integracji. W grę mogą wchodzić zarówno działania realizowane na obszarze objętym LSR, jak i operacje dziejące się poza nim. Podczas spotkania z młodzieżą podawano bardzo różne przykłady ciekawych aktywności. Padły też deklaracje gotowości ich realizacji.

Warunkiem realizacji operacji będzie wykazanie, że inicjatywa zyskała aprobatę rówieśników zarówno co do formy jak i zakresu operacji.

Formą realizacji będzie projekt grantowy. Dzięki temu w przygotowanie i przeprowadzenie operacji włączonych będzie więcej podmiotów, a tym samym będzie ona pełniej odpowiadać na ich potrzeby.

Źródłem finansowania będzie PS dla WPR.

W tym przedsięwzięciu będą wspierane będą wyłącznie organizacje pozarządowe, w tym działające w imieniu nieformalnej grup młodzieży. Intensywność wsparcia wynosi 100%.

Wskaźnikiem produktu jest „Liczba działań adresowanych do młodzieży i realizowanych przez młodzież, a jednostką miary „sztuka”.

Odpowiednio do tego wskaźnikiem rezultatu jest „liczba osób młodych uczestniczących w działaniach”, a jednostką miary „osoba”.

Wartość początkową obu wskaźników w 2023r ustalono na „0”. Wartość końcową ustalono w oparciu o doświadczenie beneficjentów LGD w minionym okresie programowania, z uwzględnieniem cen towarów i usług w 2023 i zakładanym ich stałym wzrostem w kilku najbliższych latach.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Szóste przedsięwzięcie 1.6 „Wsparcie tworzenia koncepcji Smart village”

Przedsięwzięcie próbuje odpowiedzieć na przyczyny problemu zdefiniowane jako: „niezadawalająca aktywność i zintegrowanie mieszkańców”, „niezadawalający poziom przepływu informacji między podmiotami z różnych sektorów i niewielki udział mieszkańców w planowaniu rozwoju.” oraz „niski potencjał organizacyjno-finansowy większości organizacji społecznych z obszaru LSR i słaba współpraca NGO-JST z powodu niskiego poziomu wzajemnego zaufania”.

Poprzez operacje w tym zakresie można wzmocnić organizacje pozarządowe, bo tylko one mogą brać udział w tym przedsięwzięciu. Ze swej istoty operacje zakładają współpracę podmiotów z różnych sektorów przy budowaniu koncepcji SV. Dzięki realizacji operacji organizacja pozarządowa wzmocni swoją pozycję w lokalnej społeczności poprzez wykazanie swej zdolności do organizacji procesu, a mieszkańcy wspólnie rozpoznają swoje potrzeby i wytyczą kierunki rozwoju swego najbliższego otoczenia, przez co bardziej poczują się zgraną społecznością i gospodarzami odpowiedzialnymi za małą ojczyznę. Opracowany dokument będzie narzędziem do kolejnych działań zmierzających do realizacji wskazanych kierunków rozwoju, zarówno na szczeblu gminnym jak i wyższych.

Formą realizacji będzie projekt grantowy.

Źródłem finansowania będzie PS dla WPR.

W tym przedsięwzięciu będą wspierane będą wyłącznie organizacje pozarządowe. Intensywność wsparcia wynosi 100%.

Wskaźnikiem produktu jest „Liczba operacji polegających na opracowaniu koncepcji Smart village”, a jednostką miary „sztuka”.

Odpowiednio do tego wskaźnikiem rezultatu jest „liczba opracowanych koncepcji Smart village”, a jednostką miary „sztuka”.

Wartość początkową obu wskaźników w 2023 r. ustalono na „0”. Wartość końcową ustalono w przyjmując, że statystyczne w każdej z gmin powstanie jedna koncepcja.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Matryca logiczna dla obszaru żółtego

C.1	Nr identyfikacji wskaźnika FEW*	CEL	Poprawa jakości życia, integracja i aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój i wykorzystanie infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i turystycznej.					Źródło danych/sposób pomiaru
			Jednostka miary	stan początkowy 2023 rok	stan końcowy 2029 rok			
W.1.1	R41PR	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej niekomercyjnej infrastruktury – rocznie.	osoba	0	7 500		Ankieta monitorująca	
W.1.2	R41PR	Liczba osób odwiedzających obiekty lub szlaki turystyczne – rocznie.	osoba	0	2 500		Ankieta monitorująca	
W.1.3		Liczba utworzonych miejsc pracy (w tym dla osób w szczególnej sytuacji).	sztuka	0	5 (2)		Ankieta monitorująca	
W.1.4		Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach/szkoleniach organizowanych na bazie ogólnodostępnej infrastruktury.	konkurs projekt grantowy operacja własna	osoba	0	350 180 15	Ankieta monitorująca Ankieta monitorujące Sprawozdanie	
W.1.5		Liczba osób młodych uczestniczących w wydarzeniach/szkoleniach.	osoba	0	180		Ankieta monitorująca	
W.1.6		Liczba opracowanych koncepcji Smart village.	sztuka	0	5		Sprawozdanie	
W.1.7		Liczba osób Liczba osób uczestniczących w:	poinformowanych wydarzeniach integrujących	osoba osoba	0 0	... 180	Sprawozdanie	

			wizytach studyjnych	osoba	0	40			
			szkoleniach/ warsztatach	osoba	0	30			
		Liczba sporządzonych raportów z badań.		sztuka	0	1			
Przedsięwzięcia w ramach C.1		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)	nazwa	Jednostka miary	Wskaźniki produktu			
						początkowa 2023 rok	końcowa 2029 rok	wartość	
		częstotliwość i dokonywania pomiaru, uaktualniania danych							
P.1.1	Budowa i/lub modernizacja i/lub wyposażenie niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej i/lub rekreacyjnej i/lub zagospodarowanie przestrzeni publicznej (mała architektura).	- Jednostki sektora finansów publicznych	konkurs	Liczba wybudowanych, zmodernizowanych lub wyposażonych obiektów.	sztuka	0	15	12 m-cy	Ankieta monitorująca
P.1.2	Budowa lub modernizacja obiektów niekomercyjnej infrastruktury turystycznej.	- Jednostki sektora finansów publicznych, - NGO	konkurs	- Liczba zbudowanych obiektów infrastruktury turystycznej - Długość szlaków konnych	sztuka km	0 0	6 	12 m-cy	Ankieta monitorująca

P.1.3	Wsparcie dla osób podejmujących lub przedsiębiorstw rozwijających działalność gospodarczą w sferze czasu wolnego.	- Mieszkańcy - Działające przedsiębiorstwa,	konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu lub rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	sztuka	0	5	12 m-cy	Ankieta monitorująca
P.1.4	Wsparcie organizacji wydarzeń/szkoleń wykorzystujących lokalne zasoby i zawierających elementy środowiskowe, organizowanych na bazie ogólnodostępnej infrastruktury publicznej.	- Podmioty sektora finansów publicznych, - NGO LGD	konkurs projekt grantowy operacja własna	Liczba cykli wydarzeń i/lub szkoleń Liczba wydarzeń i/lub szkoleń Liczba operacji własnych	sztuka sztuka sztuka	0 0 0	5 12 1	12 m-cy	Ankieta monitorująca Ankieta monitorująca Sprawozdanie
P.1.5	Wsparcie dla inicjatyw młodzieżowych.	- NGO	projekt grantowy	Liczba działań adresowanych do młodzieży i realizowanych przez młodzież	sztuka	0	10	12 m-cy	Ankieta monitorująca
P.1.6	Wsparcie tworzenia	- NGO	projekt grantowy	Liczba operacji polegających na	sztuka		5	12 m-cy	Ankieta monitorująca

	koncepcji Smart village.			opracowaniu koncepcji Smart village		0			
P.1.7	Wsparcie partycypacji społecznej w realizacji LSR.		animacja	Liczba działań informacyjnych (w tym spotkań bezpośrednich)		0 (17)		
				Liczba wydarzeń aktywizujących i integrujących		0	12		
				Liczba wizyt studyjnych	sztuka	0	2	cały okres wdrażania LSR	Sprawozdania LGD
				Liczba szkoleń i warsztatów		0	3		
				Badania		0	1		
SUMA									

Obszar niebieski.

Drugi obszar, niebieski, obejmuje sferę szeroko rozumianej pomocy społecznej. Dotyczy działań, które zmierzają do zapewnienia mieszkańcom większej ilości wysokiej jakości usług z tego zakresu.

Ponad 60% ankietowanych mieszkańców ocenia swoją sytuację w miejscu zamieszkania jako dobrą lub bardzo dobrą. Co więcej podobny odsetek zauważa jej poprawę w okresie ostatnich 7 lat.

Jednakże bardziej szczegółowa analiza ankiet wskazuje, że największe niezadowolenie budzi dostępność usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych. Z prowadzonych podczas spotkań dyskusji wynika, że pod to pojęcie można włączyć także szerzej rozumiane wsparcie dla osób w pełni lub częściowo zależnych.

Ponadto mieszkańcy, niezależnie od wieku, wskazują niedostatki w funkcjonowaniu transportu publicznego. Dotyczy to możliwości dotarcia do miasta powiatowego, a także do miejscowości gminnej, w której zlokalizowane są przychodnie i ośrodki pomocy społecznej.

Nieco innym aspektem tej sprawy jest sygnalizowany, zwłaszcza w odniesieniu do osób starszych, problem niskiego wykorzystania nowych technologii, w tym cyfrowych, co skutkuje ograniczeniami w korzystaniu z pewnych usług świadczonych on-line.

Ogólne wskazanie wynikające z dyskusji podczas spotkań z mieszkańcami oraz przeprowadzonych sondaży wskazuje, że na obszarze LSR w trudnej sytuacji życiowej znajdują się osoby niepełnosprawne i starsze oraz ich rodziny. Dokładniejsza analiza zgromadzonych ankiet pokazuje, że należy zwrócić uwagę na osoby ciężko i przewlekłe chore, niepełnosprawnych i chorych psychicznie. Dla dwóch pierwszych grup adresowana jest większość działań w tym zakresie.

Ponadto należy zwrócić uwagę na niskie dochody większości emerytów, rencistów czy osób niepełnosprawnych, co dodatkowo utrudnia im korzystanie z tej sfery świadczeń.

Ważnym jest, że poprawa dostępu do usług medycznych i opieki społecznej została wskazana przez ankietowanych jako jeden z najważniejszych kierunków rozwoju obszaru LGD.

Mieszkańcy, w tym przedstawiciele sektora publicznego i organizacji pozarządowych zajmujących się ogólnie rozumianą pomocą społeczną oraz Zespół Partycypacyjny zgadzają się co do celowości świadczenia pewnych usług jak najbliżej miejsca zamieszkania potrzebujących. Jako możliwie miejsce wskazują obiekty publiczne, w tym świetlice wiejskie. Jednakże nie zawsze jest to możliwe ze względu na bariery architektoniczne. Bardzo poważnym problemem jest też brak odpowiedniego wyposażenia.

Uzupełnieniem działań niekomercyjnych i tych realizowanych w obiektach publicznych mogą być usługi mobilne, świadczone w miejscu zamieszkania osób potrzebujących.

Podczas konsultacji sygnalizowano problem niedostatecznej ilości osób i podmiotów o odpowiednich kwalifikacjach mogących świadczyć usługi w tym zakresie. To ważny aspekt problemu, bo liczba potrzebujących będzie stale rosła, a liczba osób aktywnych zawodowo będzie malała.

Także w tym zakresie uczestnicy konsultacji wyrażają obawy, że środki publiczne, państwa i samorządów, nie pozwolą na zaspokojenie rosnących potrzeb.

Dla wykazania spójności wewnętrznej LSR w tabelarycznej formie zaprezentowano związki przyczynowo - skutkowe, pomiędzy przyczynami różnych problemów a przedsięwzięciami i celami.

Obszar niebieski			
Przyczyna problemu	Przedsięwzięcie – propozycja przeciwdziałania przyczynie	Problem	Cel – rozwiązanie problemu
Niedostosowanie obiektów infrastruktury świadczenia usług społecznych Brak wyposażenia obiektów infrastruktury publicznej w urzędzenia	2.1 Dostosowanie obiektów publicznych do realizacji usług rehabilitacyjnych i/lub opiekuńczych, w tym dla osób starszych i niepełnosprawnych.	Nieadekwatny do oczekiwań mieszkańców dostęp do usług społecznych, w szczególności z grupy w szczególnej	1 Zwiększenie dostępności niektórych usług społecznych,

niezbędne do świadczenia usług społecznych.		sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych.	w tym dla osób z grup w niekorzystnej sytuacji
Utrudniony dostęp do usług społecznych. Niewystarczająca ilość usług społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych. Trudna sytuacja życiowa, w tym materialna osób starszych niepełnosprawnych oraz ich rodzin.	2.2 Zwiększenie ilości niekomercyjnych usług rehabilitacyjnych i/lub opiekuńczych, w tym w szczególności skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych.		
Niewystarczająca ilość podmiotów gospodarczych działających w sferze usług społecznych, w tym rehabilitacyjnych, opiekuńczych, asystenckich.	2.3 Wsparcie dla osób podejmujących lub przedsiębiorstw rozwijających działalność gospodarczą w sferze usług rehabilitacyjnych i/lub opiekuńczych i/lub asystenckich.		

W oparciu o takie założenia sformulowano Cel II: Zwiększenie dostępu do niektórych usług społecznych, w tym dla osób z grup w niekorzystnej sytuacji.

Cel ma być próbą rozwiązania problemu „nieadekwatnego do oczekiwań mieszkańców dostępu do usług społecznych, w szczególności z grup w szczególnej sytuacji”. Dlatego zrozumiałym jest, że w ramach tego celu skoncentrowano się umożliwieniu realizacji różnych usług jak najbliżej miejsca zamieszkania osób potrzebujących.

Dane demograficzne wyraźnie pokazują, że tak w całym kraju jak i na obszarze LGS rośnie średnia długość życia. Niestety wraz z wiekiem na ogół pogarsza się stan zdrowia (choć i w tej dziedzinie odnotowywany jest postęp). Coraz rzadszy jest też model rodziny wielopokoleniowej, bowiem ludzie młodzi, a i w sile wieku, poszukują pracy lub rozwoju poza obszarami wiejskimi. W konsekwencji seniorzy coraz rzadziej mogą liczyć na wsparcie najbliższych i coraz częściej żyją samotnie.

Sytuacja materialna części osób starszych jest niezwykle trudna, a posiadane dochody z coraz większym trudem pozwalają na pokrywanie najbardziej podstawowych potrzeb. Z powodu stanu zdrowia i braku pieniędzy problemem nieraz jest dotarcie do sąsiedniej miejscowości, w której znajduje się ośrodek zdrowia lub apteka.

W takiej sytuacji narasta poczucie osamotnienia, narastają lęki i rozgoryczenie. W dotychczasowym i rozpowszechnionym modelu część z takich osób spędzała jesień życia w stacjonarnych domach pomocy społecznej. Dla wielu z nich było to trudne doświadczenie, bo nie odnajdywali się w nowym miejscu, gdyż tracili kontakt z dobrze sobie znanym od dziesięcioleci otoczeniem. Ich dobrostan nie ulegał poprawie. Ten model ma jeszcze jeden minus, ekonomiczny. W szybkim tempie rosną koszty utrzymania w tego typu placówkach, zarówno publicznych jak i komercyjnych, a samorządy z trudem je ponoszą.

Jeszcze trudniejsza jest sytuacja osób starszych, ciężko i długotrwale chorych. Potrzebują oni nie tylko opieki, ale i pielęgnacji. Ponoszą też wysokie koszty zakupu leków, z których nie wszystkie są refundowane. Ta grupa ma też bardzo ograniczone możliwości przemieszczania się co wynika z ich trudnej sytuacji materialnej, stanu zdrowia, a także niewystarczająco rozwiniętej komunikacji publicznej.

W podobny sposób można opisać sytuację osób niepełnosprawnych i ich rodzin. I niepełnosprawni i ich rodziny nieraz znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, także za sprawą niezyciowych przepisów. Niepełnosprawni potrzebują różnego rodzaju działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych, często długoterminowych. Niepełnosprawność w nie mniejszym stopniu dotyka pozostałych członków rodziny, którzy z powodu obowiązków opiekuńczych mają ograniczone możliwości wypoczynku czy rekreacji. Także ich dotyka zmęczenie i frustracja.

Cel LSR jest zgodny z zapisanym w Programie FEP Priorytetem 6 Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFRR)” i jego celem (iii): ”Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne” oraz Priorytetem 5 Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFS+)” i jego celem (k) (k) „zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej”.

W ramach tego celu skoncentrowano się na szeroko rozumianych usługach z zakresu pomocy społecznej, które mogłyby być świadczone w jak najbliższej osób potrzebujących. To ważny problem zwłaszcza dla seniorów i osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin. Zaplanowano tu trzy typy działań realizowanych przez podmioty sektora publicznego i gospodarczego. Pogrupowano je w kilka przedsięwzięć.

TABELA FORMULARZ 1 Cele i przedsięwzięcia Cel II znajduje się w załączniku nr 1.

Pierwsze przedsięwzięcie 2.1 „Dostosowanie obiektów publicznych do realizacji usług rehabilitacyjnych i/lub opiekuńczych, w tym dla osób starszych i niepełnosprawnych”. Jest ono próbą przeciwdziałania dwóm przyczynom problemu, jakimi są: „Niedostosowanie obiektów infrastruktury świadczenia usług społecznych” i „Brak wyposażenia obiektów infrastruktury publicznej w urządzenia niezbędne do świadczenia usług społecznych”.

Zakres operacji obejmuje remont lub modernizację istniejącego obiektu publicznego, bądź jego części. Najbardziej oczywistym wskazaniem są świetlice wiejskie, znajdujące się w prawie każdej osadzie, ale to od samorządów lokalnych zależeć będzie ostateczna decyzja ws. wyboru budynku. Może to być dawna szkoła lub remiza strażacka. Uzupełniającym zadaniem jest wyposażenie obiektu publicznego w niezbędne urządzenia i sprzęty.

Warunkiem uznania operacji za wpisującą się realizację celu będzie wykazanie, że w zmodernizowanym obiekcie będą realizowane usługi społeczne, opisane następnym przedsięwzięciem. Opis powiązań przedsięwzięć musi odpowiadać wymogom Programu FEP.

Poprzez odpowiednie kryterium premiowane będą operacje opierające się o uprzednie i udokumentowane rozpoznanie potrzeb mieszkańców.

Zaplanowane operacje to inwestycje o dużej wartości, więc są one dedykowane samorządom lokalnym i ich jednostkom.

Założoną formą wsparcia jest konkurs, a źródłem finansowania Program FEP.

Ponieważ w wyniku operacji zostaną zmodernizowane istniejące obiekty, to jako wskaźnik produktu przyjęto „liczbę wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne” liczoną w jednostce miary „sztuka”.

W efekcie zrealizowania inwestycji powstanie obiekt infrastrukturalny służący mieszkańcom, to właściwym wskaźnikiem rezultatu jest „Roczna liczba użytkowników wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne”, a jednostką miary „użytkownicy/rok”. Jest to zgodne z załącznikiem nr 3 do regulaminu konkursu na wybór LSR.

Ponieważ operacje zdefiniowano jako remont i/lub modernizację i/lub wyposażenie obiektów, to poprawne jest przyjęcie, że wyjściowa wartość wskaźnika wynosi "0", gdyż żaden z nich nie jest obecnie dostosowany do świadczenia usług tego rodzaju.

Liczbowe wartości docelowe wskaźnika produktu zostały ustalone w trakcie konsultacji z członkami z sektora publicznego stowarzyszenia.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Drugie przedsięwzięcie 2.2. Poprawa dostępu do niekomercyjnych usług rehabilitacyjnych i/lub opiekuńczych i/lub wychowawczych, w tym w szczególności skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych.

Poprzez to przedsięwzięcie LGD próbuje choćby częściowo rozwiązać problem jakim jest utrudniony dostęp do usług społecznych spowodowany niewystarczającą ilością usług społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych, a także ich trudną sytuacją życiową, w tym materialną.

Preferowane będą operacje polegające na wprowadzaniu innowacji społecznych poprawiających dobrobyt mieszkańców, które zdefiniowano w Rozdziale VII.

To przedsięwzięcie jest ściśle powiązane z poprzednim, bo aby można było świadczyć usługi, a zwłaszcza medyczne, muszą być ku temu stworzone odpowiednie warunki. To jen z elementów wewnętrznej spójności strategii i wybranego zakresu wsparcia.

Skoro podczas konsultacji wskazano, że w najtrudniejszej sytuacji znajdują się osoby niepełnosprawne i seniorzy powyżej 65 roku życia, to oczywistym jest, że głównie do nich skierowane mają być planowane operacje. Wybór konkretnego zakresu ma opierać się o zbadanie potrzeb, a zarazem możliwość realizacji świadczeń w danym obiekcie. Podczas konsultacji najczęściej wskazywano na potrzebę realizacji podstawowych zabiegów rehabilitacyjnych oraz usług opiekuńczych oraz wytechnieniowych, zwłaszcza dla osób samotnych oraz długotrwale i ciężko chorych. Zakłada się, że będą to działania obejmujące w miarę możliwości stałą grupę uczestników i dłuższy okres realizacji.

Przyjęty zakres przedmiotowy jest zgodny z Regionalnym Programem Strategicznym zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej „dla Województwa Pomorskiego i Programem FEP. Oba dokumenty wskazują na priorytet jakim jest deinstytucjonalizacja usług medycznych i opiekuńczych, a także ich świadczenie jak najbliżej potrzebujących.

Ze względu na niekomercyjny charakter planowanych usług i intensywność dofinansowania przewidzianą w Programie FEP wynoszącą 85% kosztów operacji o dofinansowanie będą mogły ubiegać się podmioty sektora finansów publicznych, ale także silne organizacje pozarządowe.

Planowaną formą wsparcia jest konkurs lub projekt w partnerstwie, a źródłem finansowania Program FEP.

W wyniku operacji będą świadczone różnego rodzaju usługi, a więc jako wskaźnik produktu przyjęto: „Liczbę osób objętych świadczeniami w społeczności lokalnej” liczoną w jednostce miary „osoba”.

Ponieważ przedmiotowe usługi będą świadczone mieszkańcom w nowych miejscach, to właściwym wskaźnikiem rezultatu jest „Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej” a jednostką miary „osoba”. Jest to zgodne z załącznikiem nr 3 do regulaminu konkursu na wybór LSR.

Ponieważ operacje opisano jako świadczenie nowych usług w nowych lokalizacjach to wyjściowa wartość wskaźnika wynosi "0".

Wartości docelowe wskaźnika zostały ustalone trakcie konsultacji z podmiotami zajmującymi się tą tematyką, zarówno publicznymi jak i niepublicznymi. Przyjęto, odpowiednio do ustaleń poprzedniego przedsięwzięcia nowe usługi będą realizowane w 8 obiektach.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Trzecie przedsięwzięcie 2.3 Wsparcie dla osób lub podmiotów podejmujących lub rozwijających działalność gospodarczą w sferze usług rehabilitacyjnych i/lub opiekuńczych i/lub asystenckich.

Tak jak w celu pierwszym, zgodnie z wymogami PS WPR działalność gospodarcza będzie wspierana jedynie w zakresie zgodnym w jakim jest to zgodne z celami tematycznymi wskazanymi w LSR. Przedsięwzięcie ma na celu przeciwdziałanie przyczynie problemu jaką jest „niewystarczająca ilość podmiotów gospodarczych działających w tym zakresie. Nieodwracalne zmiany demograficzne polegające na wzroście odsetka osób starszych, w tym chorych i samotnych, a jednocześnie na zmniejszaniu się odsetka osób aktywnych zawodowo wskazują, że problem będzie narastać, także i w tej dziedzinie gospodarki. Dlatego próba zwiększenia ilości podmiotów świadczących usługi w tym zakresie jest to zgodna z oczekiwaniami mieszkańców wyrażonymi podczas spotkań informacyjnych i w wywiadach. Postęp następuje i w tej materii, pojawiają się nowe terapie i nowe narzędzia. I mieszkańcy mają tego świadomość.

Oczekiwania wskazywane w ramach konsultacji są i liczne, i różnorodne. Nie wszystkie da się zaspokoić. W tym przedsięwzięciu należy liczyć się faktem, że preferowane przez zainteresowanych będą usługi, które mają największe szanse na sukces ekonomiczny. LGD będzie jednak preferować takie zakresy, które są najbardziej

oczekiwane przez mieszkańców lub są trudno dostępne na obszarze objętym LSR, co zostanie doprecyzowane poprzez warunki ogłaszanych naborów.

Tak jak w pierwszym celu o propozycja wsparcia rozwoju gospodarczego o intensywności 50% uznana została za mało atrakcyjną. Także i w tym zakresie bardziej prawdopodobne jest skorzystanie z niej przez już działające przedsiębiorstwa, aniżeli przez osoby fizyczne planujące rozpoczęcie działalności gospodarczej.

W ramach tego przedsięwzięcia o wsparcie na równych prawach będą mogły ubiegać się i osoby fizyczne planujące podjęcie działalności jak i już funkcjonujące podmioty gospodarcze.

Planowaną formą wsparcia jest konkurs, a źródłem finansowania PS WPR.

Jako wskaźnik produktu przyjęto: „Liczba operacji polegających na podjęciu działalności gospodarczej lub rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa”. Przyjętą jednostką miary jest „sztuka”.

Odpowiednio do produktu i zgodnie z zapisami PS WPR właściwym wskaźnikiem rezultatu jest „liczba utworzonych miejsc pracy”, a jednostką miary „sztuka”. Jest to zgodne z załącznikiem nr 3 do regulaminu konkursu na wybór LSR.

Rezultatem operacji jest powstawanie nowych miejsc pracy, a założona ich ilość jest bardzo nieduża to nie da się mierzyć przyrostu w oparciu o ogólnodostępne narzędzia statystyczne. Dlatego poprawne metodologicznie jest przyjęcie, że wyjściowa wartość wskaźnika wynosi "0".

Wartości docelowe wskaźnika zostały ustalone trakcie konsultacji z ww. podmiotami i po zapoznaniu się wynikami konsultacji propozycji wskaźników w projekcie LSR. Jako punkt wyjścia przyjęto, że obecnych realiach cenowych i przy wysokiej inflacji oraz przy niskiej (mało atrakcyjnej) intensywności wsparcia należy przyjąć maksymalną kwotę dofinansowania określoną w PS WPR. Z tych powodów przyjęto także niskie wartości liczbowe wskaźnika.

Ustalono tu preferencje dla dwóch grup w szczególnej sytuacji. Ze względu na wskazanie z diagnozy społecznej są to ludzie młodzi, do 25 roku życia. Natomiast raporty Powiatowego Urzędu Pracy od lat wskazują, że w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy są kobiety. Dlatego LGD zdecydowała się na przeznaczenie dla nich co najmniej 40 % powstających miejsc pracy w tym przedsięwzięciu.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Matryca logiczna dla obszaru niebieskiego

C.1	Nr identyfikacji wskaźnika FEW*	CEL X	Zwiększenie dostępu do niektórych usług społecznych, w tym dla osób w niekorzystnej sytuacji.							
			Jednostka miary	stan początkowy 2023 rok	stan końcowy 2029 rok	Źródło danych/sposób pomiaru				
W.2.1	RS 2	Roczna liczba użytkowników wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne.		użytkownicy/rok	0			Ankieta monitorująca	
W.2.2	PLKLCR02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej.		sztuka	0	8			Ankieta monitorująca	
W.2.3		Liczba utworzonych miejsc pracy (w tym dla osób w szczególnej sytuacji).		sztuka	0	5 (2)			Ankieta monitorująca	
Przedsięwzięcia w ramach C.1		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)	Wskaźniki produktu						
				nazwa	jednostka miary	wartość			Źródło danych/sposób pomiaru	
		początkowa 2023 rok	kończąca 2029 rok			częstotliwości dokonywania pomiaru, uaktualniania danych				
P.2.1		Dostosowanie obiektów publicznych do realizacji usług rehabilitacyjnych i/lub opiekuńczych,	- Jednostki sektora finansów publicznych	konkurs	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	sztuka	0	8	12 m-cy	Ankieta monitorująca

	w tym dla osób starszych i niepełnosprawnych.								
P.2.2	Zwiększenie ilości niekomercyjnych usług rehabilitacyjnych i/lub opiekuńczych i/lub wytchnieniowych w tym w szczególności skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych.	- Jednostki sektora finansów publicznych, - NGO	projekt grantowy	Liczba osób objętych świadczeniami usługami w społeczności lokalnej w programie	osoba	0	...	12 m-cy	Ankieta monitorująca
P.2.3	Wsparcie dla osób podejmujących lub przedsiębiorstw rozwijających działalność gospodarczą w sferze usług rehabilitacyjnych i/lub opiekuńczych i/lub asystenckich.	- Mieszkańcy - Działające przedsiębiorstwa,	konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu lub rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	sztuka	0	5	12 m-cy	Ankieta monitorująca
SUMA									

Obszar zielony.

Trzeci obszar, zielony, odpowiednio do koloru odnosi się do ochrony środowiska, w tym jego różnorodności biologicznej i zmian klimatu.

Gwałtowne zmiany klimatyczne i degradacja środowiska następują na całym świecie. I dzieje się to coraz szybciej. Liczba mieszkańców naszej planety przekroczyła 8 miliardów. Postęp cywilizacyjny, w tym technologiczny ma także swoją ciemną stronę. Każdego dnia bezpowrotnie giną liczne gatunki roślin i zwierząt, wycinane są dziesiątki tysięcy hektarów lasów, głównie tropikalnych.

Cały świat, choć bardzo różnym stopniu jest zaniepokojony sytuacją i podejmuje różne próby zmierzenia się z problemem.

Nie bez znaczenia jest też sytuacja polityczna i decyzje podejmowane daleko poza LGD. Szczególnie boleśnie odczuwamy to w ostatnim okresie, kiedy zmiany cen nośników energii spowodowały ich postrzeganie jako istotne zagrożenie dla działań lokalnych.

Unia Europejska postawiła sobie za cel neutralność klimatyczną do 2050 r. Jednym z kamieni milowych jest redukcja emisji gazów cieplarnianych o 55% do 2030 r. To bardzo ambitny plan. Szanse jego powodzenia zależą od decyzji polityków na szczeblu centralnym, ale także od postaw jednostek. Mieszkańcy poprzez wybory i aktywność w swoich małych odczynach mogą nadawać im kształt.

Z badań ankietowych wynika, że stan powietrza oceniany jest dobrze, ale jednocześnie zwracano uwagę na zagrożenie smogiem w okresie grzewczym. Powiatowy program ochrony środowiska potwierdza, że istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja niska, z indywidualnych źródeł opalanych paliwem stałym. Dotyczy to także części obiektów publicznych.

Podczas spotkań i konsultacji niejednokrotnie wyrażano zadowolenie z możliwości spokojnego i bezpośredniego obcowania z przyrodą, obserwacji dzikich zwierząt. Jednocześnie wskazywano na zagrożenia jakie niesie za sobą gwałtowna wycinka drzew w lasach państwowych i przy drogach, czy też obniżanie się poziomu wód gruntowych co zagraża siedliskom ptaków, zwłaszcza brodzących, np. żurawi. Niepokój budzi też degradacja istniejących jeszcze gdzieś starych parków podworskich. Mieszkańcy z sentymentem wspominają też rosnące przy drogach drzewa owocowe. Narzekają także wciąż aktualny problem porzucania śmieci w lasach, rzecze i przy drogach. Dowodzi to nadal niskiego stanu świadomości części mieszkańców.

Obszar zielony			
Przyczyna problemu	Przedsięwzięcie – propozycja przeciwdziałania przyczynie	Problem	Cel – rozwiązanie problemu
Brak nowoczesnych urządzeń wykorzystujących i gromadzących energię pochodzącą z OZE w obiektach infrastruktury publicznej.	3.1 Wyposażenie obiektów infrastruktury publicznej w urządzenia do gromadzenia energii elektrycznej.	Nieadekwatny do oczekiwań mieszkańców poziom ochrony środowiska i wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	1 Poprawa stanu środowiska naturalnego i wzmocnienie ochrony cennych zasobów przyrodniczych.
Niewystarczająca ilość podmiotów gospodarczych działających w sferze OZE.	3.2 Wsparcie dla osób podejmujących lub przedsiębiorstw rozwijających działalność gospodarczą w zakresie OZE.		
Niedostateczna ochrona najcenniejszych zasobów przyrodniczych.	3.3 Wsparcie dla inicjatyw wzmocniających ochronę i zachowanie bioróżnorodności i podnoszących stan świadomości ekologicznej.		
Niezadawalający stan świadomości			

ekologicznej mieszkańców.			
------------------------------	--	--	--

Opierając się o przedstawione informacje oraz zdefiniowane potrzeby sformułowano: **Cel III: Poprawa stanu środowiska naturalnego i wzmocnienie ochrony cennych zasobów przyrodniczych.**

Działania w ramach celu mają zmniejszać problem „nieadekwatnego do oczekiwań mieszkańców poziomu ochrony środowiska i wykorzystania odnawialnych źródeł energii”.

Wyzwania klimatyczne i środowiskowe mają ogromny wymiar globalny, ale składa się nań wielka liczba drobnych problemów lokalnych. Można, a nawet należy rozwiązywać je dwutorowo. Po pierwsze inwestycyjnie, zmieniając tam, gdzie tylko to możliwe, technologie i procedury, a po drugie, społecznie, kształtując odpowiedzialne postawy ludzi. Oba rodzaje działań należy prowadzić równoległe i od dziś.

Postęp naukowy i technologiczny przynosi rozwiązania, które jeszcze kilka lub kilkanaście lat temu były w sferze marzeń. Dziś są one powszechne i łatwo dostępne. Naprzód podąża też nauka, która coraz poznaje fizjologię roślin i zwierząt, a dzięki temu lepiej może opracować coraz skuteczniejsze metody ich zachowania.

Na przestrzeni lat zmieniły się też postawy mieszkańców. Powoli rośnie ich świadomość, ale ten proces można i należy przyspieszyć. Zarówno w ankietach jak i w czasie spotkań informacyjnych podczas rozmów o stanie środowiska wskazywano, że walory krajobrazowe obszaru i przyroda powinny być zachowane, a rzadkie rośliny i zwierzęta lepiej chronione. Interlokutorzy coraz częściej łączą pojęcie dziedzictwa także z zasobami naturalnymi.

Mieszkańcy rozumieją, że gospodarka i rolnictwo ma swoje wymagania, ale bez szkody dla nich można operacje proekologiczne realizować na wybranych terenach.

Jak napisano w „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Tczewskiego na lata 2021-2026” zagrożeniem dla wprowadzania pozytywnych zmian na tym polu jest brak środków finansowych. Podobnie myślą mieszkańcy. Aspekt finansowy jest i ważny, i złożony. Nowe technologie są drogie we wdrożeniu, ale mogą dawać też oszczędności eksploatacyjne. Korzyści ekologiczne łączą się z ekonomicznymi. Czyste środowisko to zdrowsi i bardziej szczęśliwi mieszkańcy, którzy w mniejszym stopniu korzystają z opieki zdrowotnej i pracują efektywniej.

Takie ujęcie problemu dowodzi, że LSR jest przemyślana i spójna. Obszar zielony uzupełnia w pewnym zakresie z działania z obszaru żółtego, gdzie wskazano na zagrożenia związane ze wzrostem kosztów działalności publicznej, a OZE mogą być na to remedium. Pośrednio szeroko rozumiana ochrona środowiska powiązana jest też z działaniami odnoszącymi się rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, bo ani mieszkańcy, ani turyści nie chcą spędzać czasu w miejscach zanieczyszczonych i zaśmieconych.

Podczas konsultacji Zespół Partycypacyjny uznał, że szeroko rozumiana branża OZE ma dobre perspektywy rozwoju. Zupełnie oczywistym jest, że z roku na rok będzie rosło zapotrzebowanie na wprowadzanie i utrzymanie nowych urządzeń pozytywnie wpływających na stan środowiska.

TABELA FORMULARZ 1 Cele i przedsięwzięcia Cel III- znajduje się w załączniku nr 1.

Pierwsze przedsięwzięcie 3.1 „Wyposażenie obiektów infrastruktury publicznej w urządzenia do gromadzenia energii elektrycznej.

Ma on niwelować przyczynę problemu opisaną w tabeli jako” Brak nowoczesnych urządzeń wykorzystujących i gromadzących energię pochodzącą z OZE w obiektach infrastruktury publicznej”. Instalacja urządzeń magazynujących energię spowoduje bezpośrednią zmianę w postaci mniejszego zużycia paliw kopalnych i zmianę pośrednią w popularyzacji tych urządzeń, a razem pozytywnie wpłyną na stan środowiska naturalnego.

Zakres operacji obejmuje zakup i montaż magazynów energii w obiektach publicznych posiadających instalacje fotowoltaiczne. Także i tu decyzja o wyborze obiektu należeć będzie do samorządów lokalnych. Może to być świetlica, instytucja kultury, szkoła lub remiza strażacka.

Zaplanowane operacje to inwestycje o znacznej wartości, więc są one dedykowane samorządom lokalnym i ich jednostkom. Dodatkowo za taką dedykacją operacji przemawia walor promocyjny. O ile instalacje fotowoltaiczne i pompy ciepła są powszechnie akceptowane, o tyle magazyny energii wciąż są nowością. Ich budowa przez samorząd może zachęcać inne podmioty do podobnych inwestycji.

Założoną formą wsparcia jest konkurs, a źródłem finansowania Program FEP.

Ponieważ w wyniku operacji zostaną zakupione i zamontowane magazyny energii, to jako wskaźnik produktu przyjęto Liczba jednostek magazynowania energii z OZE liczoną w jednostce miary „sztuka”. W efekcie zrealizowania inwestycji zaistnieje możliwość magazynowania energii to właściwym wskaźnikiem rezultatu jest „Dodatkowa zdolność magazynowania energii wytworzonej z OZE” liczona w MWh

Jest to zgodne z załącznikiem nr 3 do regulaminu konkursu na wybór LSR.

Ponieważ operacje zdefiniowano jako zakup i montaż urządzeń, to poprawne jest przyjęcie, że wyjściowa wartość wskaźnika wynosi "0", gdyż żaden z istniejących obiektów nie jest obecnie w nie wyposażony.

Liczbowe wartości docelowe wskaźnika produktu zostały ustalone w trakcie konsultacji z członkami z sektora publicznego stowarzyszenia.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Drugie przedsięwzięcie 3.2 Wsparcie dla osób lub podmiotów podejmujących lub rozwijających działalność gospodarczą w sferze OZE.

Tak jak w innych celach, zgodnie z wymogami PS WPR działalność gospodarcza będzie wspierana jedynie w zakresie zgodnym w jakim jest to zgodne z celami tematycznymi wskazanymi w LSR. Przedsięwzięcie ma na celu przeciwdziałanie przyczynie problemu jaką jest „niewystarczająca ilość podmiotów gospodarczych działających w zakresie odnawialnych źródeł energii. Dotyczyć to będzie wszelkiego rodzaju źródeł, nie tylko związanych bezpośrednio z zakresem wsparcia zawartym w LSR. Może to być energia słońca, wiatru lub ziemi, i wszystkich z nimi związanych rodzajów usług. Zwiększenie dostępności usług w tym zakresie przyczyni się do eliminacji części wysokoemisyjnych źródeł energii, a przez to pozytywnie wpłynie na stan środowiska.

W trakcie konsultacji zdecydowano, że o wsparcie będą mogły podmioty oferujące różnego rodzaju usługi, zaczynając od doradztwa i szkoleń, poprzez sprzedaż, montaż i serwisowanie, a na demontażu i utylizacji kończąc.

Zwiększenie podaży może pozytywnie wpłynąć na cenę i jakość świadczonych usług, a przez to daje nadzieję na upowszechnienie źródeł zielonej energii.

Tak jak w pierwszym i drugim celu propozycja wsparcia rozwoju gospodarczego o intensywności 50% uznana została za mało atrakcyjną. Także i w tym zakresie bardziej prawdopodobne jest skorzystanie z niej przez już działające przedsiębiorstwa, aniżeli przez osoby fizyczne planujące rozpoczęcie działalności gospodarczej.

W ramach tego przedsięwzięcia o wsparcie na równych prawach będą mogły ubiegać się i osoby fizyczne planujące podjęcie działalności jak i już funkcjonujące podmioty gospodarcze.

Planowaną formą wsparcia jest konkurs, a źródłem finansowania PS WPR.

Jako wskaźnik produktu przyjęto: „Liczba operacji polegających na podjęciu działalności gospodarczej lub rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa”. Przyjętą jednostką miary jest „sztuka”.

Odpowiednio do produktu i zgodnie z zapisami PS WPR właściwym wskaźnikiem rezultatu jest „liczba utworzonych miejsc pracy”, a jednostką miary „sztuka”. Jest to zgodne z załącznikiem nr 3 do regulaminu konkursu na wybór LSR.

Rezultatem operacji jest powstawanie nowych miejsc pracy, a założona ich ilość jest bardzo nieduża to nie da się mierzyć przyrostu w oparciu o ogólnodostępne narzędzia statystyczne. Dlatego poprawne metodologicznie jest przyjęcie, że wyjściowa wartość wskaźnika wynosi "0".

Wartości docelowe wskaźnika zostały ustalone w trakcie konsultacji z ww. podmiotami i po zapoznaniu się wynikami konsultacji propozycji wskaźników w projekcie LSR. Jako punkt wyjścia przyjęto, że obecnych realiach cenowych i przy wysokiej inflacji oraz przy niskiej (mało atrakcyjnej) intensywności wsparcia należy przyjąć maksymalną kwotę dofinansowania określoną w PS WPR. Z tych powodów przyjęto także niskie wartości liczbowe wskaźnika.

Ustalono tu preferencje dla dwóch grup w szczególnej sytuacji. Ze względu na wskazanie z diagnozy społecznej są to ludzie młodzi, do 25 roku życia. Natomiast raporty Powiatowego Urzędu Pracy od lat wskazują, że w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy są kobiety. Dlatego LGD zdecydowała się na przeznaczenie dla nich co najmniej 40 % powstających miejsc pracy w tym przedsięwzięciu.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Trzecie przedsięwzięcie 3.3 Wsparcie dla inicjatyw wzmacniających ochronę i zachowanie bioróżnorodności i podnoszących stan świadomości ekologicznej.

Problemem jest „Nieadekwatny do oczekiwań mieszkańców poziom ochrony środowiska i wykorzystania odnawialnych źródeł energii”, a jego przyczyny w trakcie konsultacji opisano jako: „Niedostateczna ochrona najcenniejszych zasobów przyrodniczych” i „Niezadowalający stan świadomości ekologicznej mieszkańców”. Skoro mieszkańcy cenią sobie kontakt z przyrodą i rozumieją jej wartość to oczywistym jest, że pragną ją chronić i zachować dla przyszłych pokoleń.

W trakcie spotkań ich uczestnicy z niepokojem mówili o wycince przydrożnych drzew czy zanikaniu starych ogrodów i parków. Podkreślano, że wiele z nich uznano za pomniki przyrody, ale niewiele z nich jest otoczonych opieką tak jak zabytki kultury materialnej. A przecież pośród nich są rodzime rzadkie gatunki.

W podobny sposób w dyskusjach wskazywano na zmniejszanie się populacji niektórych gatunków zwierząt, a zwłaszcza ptaków, spowodowane działalnością człowieka. Na terenach nadwiślańskich wysychają mokradła, a na części obszaru pojawiły się gatunki inwazyjne.

Przyjęty zakres przedmiotowy jest zgodny z działaniem 1.2.3 Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych w szczególności na obszarach objętych formami ochrony przyrody oraz przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej ujętych w „Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego” dla Województwa Pomorskiego. Zapisano tam m.in.: „uzupełnianie istniejących drzewostanów zwłaszcza na terenach częściowo zadrzewionych, ale także śródpolnych, alei drzew, w miastach, w tym w przestrzeniach publicznych oraz „ochrona gatunków i siedlisk”.

Ze względu na niekomercyjny charakter planowanych usług i intensywność dofinansowania przewidzianą w Programie FEP wynoszącą 85% kosztów operacji o dofinansowanie będą mogły ubiegać się podmioty sektora finansów publicznych.

Planowaną formą wsparcia jest konkurs, a źródłem finansowania Program FEP.

Na terenach objętych ochroną wspierana będą operacje dotyczące w szczególności: ochrony zagrożonych gatunków, siedlisk przyrodniczych i ekotonów, opracowania i wdrożenie programów odtwarzania i renaturalizacji ekosystemów, przywracania właściwego składu gatunkowego siedlisk przyrodniczych leśnych, eliminacji obcych gatunków inwazyjnych oraz budowy lub przebudowy przepustów i przejść dla zwierząt. Wsparcie zostanie skierowane również na ochronę obszarów podmokłych, przede wszystkim torfowisk.

W wyniku realizacji operacji ochrona będą objęte różnego rodzaju siedliska i stanowiska zagrożonych lub cennych gatunków roślin i zwierząt to jako wskaźnik produktu przyjęto: „Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony” liczoną w jednostce miary „hektar”.

Ponieważ zrealizowane operacje pozwolą mieszkańcom na dostęp do tych obszarów w nowych miejscach, to właściwym wskaźnikiem rezultatu jest „Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury”, a jednostką miary „osoba”. Jest to zgodne z załącznikiem nr 3 do regulaminu konkursu na wybór LSR.

Ponieważ operacje to nowym typ aktywności realizowany w nowych lokalizacjach to wyjściowa wartość wskaźnika wynosi "0".

Wartości docelowe wskaźnika zostały ustalone trakcie konsultacji z podmiotami zajmującymi się tą tematyką, zarówno publicznymi jak i niepublicznymi.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Równoległe do działań o charakterze inwestycyjnym w ramach operacji będą mogły być realizowane różnorodne działania, które mają podnosić poziom świadomości ekologicznej mieszkańców. Ich zakres merytoryczny ma pozostawać w związku z inwestycyjną częścią operacji, a finansowy udział w całości każdej operacji nie może przekroczyć 30%.

Wskaźnikiem produktu jest „Liczba wydarzeń lub szkoleń podnoszących poziom świadomości ekologicznej”, a jednostką miary „sztuka”.

Odpowiednio do tego wskaźnikiem rezultatu jest „Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach lub szkoleniach”, a jednostką miary „osoba”.

Wartość początkową obu wskaźników w 2023r ustalono na „0”. Wartość końcową ustalono w oparciu o doświadczenie beneficjentów LGD w minionym okresie programowania, z uwzględnieniem cen towarów i usług w 2023 i zakładanym ich stałym wzrostem w kilku najbliższych latach.

Wartości te powinny zostać osiągnięte w 2029 r.

Źródłem informacji dla LGD o wartościach liczbowych osiągniętych wskaźników będzie Ankieta monitorująca opracowana przez LGD. Narzędzie to sprawdziło się w poprzednim okresie programowania.

Matryca logiczna dla obszaru zielonego

C.1	Nr identyfikacji wskaźnika FEW*	CEL X	Poprawa stanu środowiska naturalnego i wzmocnienie ochrony cennych zasobów przyrodniczych.							
				Jednostka miary	stan początkowy 2023 rok	stan końcowy 2029 rok		Źródło danych/sposób pomiaru		
W.3.1	PLRO208	Dodatkowa zdolność magazynowania energii wytworzonej z OZE.		MWh	0	300		Ankieta monitorująca		
W.2.2		Liczba utworzonych miejsc pracy (w tym dla osób w szczególnej sytuacji)		sztuka	0	5 (2)		Ankieta monitorująca		
W.3.3		Liczba osób korzystających z działań na rzecz czynnej ochrony przyrody		osoba	0	54 588		Ankieta monitorująca		
		Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach lub szkoleniach			0	60				
Przedsięwzięcia w ramach C.1		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)	nazwa	jednostka miary	Wskaźniki produktu			Źródło danych/sposób pomiaru	
						wartość		częstotliwości dokonywania pomiaru, uaktualniania danych		
P.3.1	Wyposażenie obiektów infrastruktury publicznej w	- Jednostki sektora finansów publicznych	konkurs	Liczba jednostek magazynowania EE z OZE	sztuka	początkowa 2023 rok	końcowa 2029 rok		15	12 m-cy

	urządzenia do gromadzenia energii elektrycznej.					0			
P.3.2	Wsparcie dla osób podejmujących lub przedsiębiorstw rozwijających działalność gospodarczą w zakresie OZE	- Mieszkańcy - Działające przedsiębiorstwa,	konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu lub rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	sztuka	0	5	12 m-cy	Ankieta monitorująca
P.3.3	Wsparcie dla inicjatyw wzmacniających ochronę i zachowanie bioróżnorodności i podnoszących stan świadomości ekologicznej.	- Jednostki sektora finansów publicznych -NGO	konkurs	Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony???	ha	0	12 m-cy	Ankieta monitorująca
				Liczba wydarzeń lub szkoleń podnoszących poziom świadomości ekologicznej”	sztuka	0	5		
SUMA									

